

Harry Martinson

Aniara

En e-bok från Litteraturbanken.se (The Swedish Literature Bank), baserad på följande tryckta utgåva: Bonniers, Stockholm 1956.

1

Mitt första möte med min Doris lyser med ljus som kan försköna själva ljuset. Men låt mig enkelt säga att mitt första och lika enkla möte med min Doris nu är en bild som var och en kan se framför sig varje dag i alla hallar som slussar flyktingar till startområdet för nöutfärderna till tundreklotet i dessa år då Jorden nått därhän att hon för strålförgiftnings skull beredes en tid av vila, ro och karantän.

Hon skriver korten, fem små naglar glänsa som matta lampor genom salens skymning. Hon säger: skriv ert namn på denna raden här där ljuset från min blondhet lyser ner.

Hon säger: detta kort skall ni bevara och i den händelse att någon fara av sådan art som anges här å sid två hundraåtta skakar land och tid så ska ni komma hit och noga uppge vad ni kan ha på hjärtat här bredvid.

Till vilken del av Mars ni då vill komma, till östra eller västra tundran preciseras här. Att icke strålningsmittad jord i kruka skall föras med av alla anges där. Minst tre kubikfot skall av mig förseglas och bokas in för varje resenär.

Hon ser på mig med det förakt som skönhet så lätt kan få när den omkring sig ser hur folk i paragrafers vridna kryckor i startområdets trappor kravlar upp och ner. Mot nödutgången hän mot andra världar ser hon dem jämt försvinna fler och fler.

Den stora löjligheten i att leva står då så tydlig för varenda en som år för år försökt att nå en reva som släpper in en glimt av hoppets sken i denna hall där nummeremigranter far upp var gång de hör en rymdrakets siren.

2

Goldondern Aniara stängs, sirenen ger signal för fältutstigning enligt känd rutin och gyrospinern börjar att bogsera goldondern uppåt emot zenits ljus, där magnetrinerna som häva fältens styrka snart signalera läge noll och fältavlösning sker. Och likt en jättepappa utan vikt gyreras Aniara vibrationsfritt och utan varje störning bort från Jorden. En ren rutinstart utan äventyr, en vanlig gyromatisk fältavlösning. Vem kunde ana att just denna färd var dömd att bli en rymdfärd helt för sig som skulle skilja oss från sol och jord, från Mars och Venus och från Doris dal.

3

En nödgir för asteroiden Hondo (som härmed räknas upptäckt) tog oss ut ur kursen. Vi missade på Mars, kom ur dess bana och för att undgå fältet Jupiter vi lade oss på kurvan ICE-tolv i Magdalena-fältets yttre ring, men mötte stora mängder leonider och vände vidare mot Yko-nio. Vid fältet Sari-sexton uppgav vi försöken att vända om. Vi låg i vändning då en ring av klippor gav

ekografiskt bilden av en torus vars tomma centrum vi nu ivrigt sökte och fann det så, men i så branta vinklar att genomgången blev ett haveri för Saba-aggregatet som fick träff av rymdsten och stora mängder rymdgrus.

När ringen dragit bort och rymden klarnat var ingen återvändo längre möjlig. Vi låg med nosen riktad in i Lyran och någon riktningsändring var ej tänkbar. Vi låg i dödrymd men till allan lycka var tyngdkraftsverket inte ur funktion, och även värmeledningen och ljuset var utan störningar. Av annan apparatur var en del skadat och annat mindre skadat kunde lagas. Definitivt är nu vårt olycksöde. Men miman håller (hoppas vi) till slutet.

4

Så gick det till när solsystemet stängde sitt grindvalv av den renaste kristall och skiljde rymdfartyget Aniaras folk från solens alla sammanhang och löften.

Och överlämnade åt skräckstel rymd förspredd vi anropsordet Aniara i glasklar ändlöshet men nådde intet.

Fast rymdens vibrationer lydigt kringbar vår stolta Aniaras slutrapport i vida ringar sfäriskt och kupoliskt gick den i tomma rymder utspild bort.

I ångest sänt av oss i Aniara föll och förföll vårt anrop Aniara.

5

Piloterna är lugnare än vi och fatalister av det nya slag som bara tomma rymder kunnat forma ur skenbart oföränderliga stjärnors hypnos på människosjälens lust för gåtor. Och döden ingår bara helt naturligt i deras schema som en klar konstant. Men ändå ser man nu på sjätte året hur även de ser ner från skräckens brant.

I något obevakat ögonblick, men välbevakat av mig som läser deras anletsdrag kan sorgen lysa som ett fosforsken ur deras spanarögon.

Hos kvinnliga piloten syns det klarast. Hon sitter ofta stirrande i miman och efteråt blir hennes vackra ögon förändrade. De får en gåtfull glans av otydbarhet, ögats iris blir fylld av sorgsna eldar, en hungereld som söker efter bränsle till själens ljus, att ljuset ej må slockna.

För något år sen sade hon en gång att hon personligen nog gärna ville att vi tog dödens sked i vacker hand och åt en avskedsmiddag och var borta. Och många tyckte nog som hon - men passagerarna och alla de naiva emigranterna som knappast ännu vet hur vilset allt är ställt, för dem har hela förskeppet sitt ansvar och detta förskepps ansvar är nu evigt.

6

I miman fick vi in att det finns liv på flera håll. Men var ger miman ej besked om. Det kommer spår och bilder, landskap och fragment av språk som talas någonstans, men var. Vår trogna Mima gör allt hon kan och söker, söker, söker. Och hennes elektronverk fångar in, elektrolinserna ger

grundrapport till väljarcellerna och fokusverken samlar indifferent tredje vebens tavis och bild och ljud och doft går fram ur rika flöden. Men sina källors riktning ger hon ej besked om. Det ligger utanför och alltid bortom en mimas tekniska natur och hennes fångstförmåga.

Hon fiskar bildligt talat sina fiskar i andra hav än dem vi nu befara, och fångar lika bildligt sina rymdfynd ur skog och dal i oupptäckta riken.

Jag sköter miman, lugnar emigranter och livar dem med bilder långt ur fjärran, av tusen ting som inget mänskligt öga har kunnat drömma om att se, men miman ljuger inte. Och det förstår de flesta, att en mima kan inte mutas, den är omutbar.

De vet att mimans intellektuella och väljartekniska förmedlingsskärpa tretusenåtti gånger överstiger vad människan kunde om hon vore Mima. Som vid ett altare de slå sig neder var gång jag kommer in och startar miman. Och många gånger har jag hört dem viska: tänk, den som ändå vore såsom Mima.

Så är det väl att miman inget känner, att högmod inte bor i mimans inre, att hon som vanligt levererar bilder och språk och doft från oupptäckta länder, och sköter detta oberörd av smicker, omutligt stängd och orörd av all virak.

Hon märker inte att i detta mörkrum en sekt till mimadyrkan slår sig neder och smeker mimans postament och beder den ädla miman om ett råd på färden, som nu har fortgått in på sjätte året.

Då ser jag plötsligt klart hur allt förvandlats. Hur dessa människor och emigranter har börjat lära sig att vad som varit det haver varit. Och att enda världen som gives oss är denna värld hos Mima. Och medan vi far fram mot säkra döden i rymder utan land och utan kuster får miman makt att trösta alla själar och förbereda dem till frid och samling inför den sista stund som alltid människan till slut skall möta var hon än fått fäste.

7

Vi följer ännu våra jordevanor och samma seder som i Doris dalar. Vi delar upp vår tid i dag och natt, vi låtsas gryning, skymning, solnedgång. Fast rymden runt omkring är evig natt så stjärnklart kall att de som ännu bo i Doris dalar aldrig sett dess make har hjärtat enat sig med kronometern att följa soluppgång och månuppgång och bådas nedgång sedd från Doris dal. Nu är det sommarnatt, midsommarnatt och folket vakar timme efter timme. I stora samlingssalen dansar alla som ej ha spaningsvakt i ändlösheten. De dansar där tills solen rinner upp i Doris dal. Då står det plötsligt klart det fruktansvärda, att hon ej gick upp, att livet, redan dröm i Doris dalar är ännu mera dröm i Mimas salar.

Och danssalongen här i ändlösheten fylls då av snyftningar och människodrömmar och öppen gråt som ingen längre döljer. Då slutar dansen och musiken tystnar och salen tömmes, alla går till miman. Och för en tid kan miman lösa trycket och skingra minnena från Doris stränder. Ty ofta kan den värld som Mima visar slå ut den värld vi minns och som vi lämnat. Om inte skulle miman aldrig fångsla och inte dyrkas som ett heligt väsen, och inga kvinnor skulle hänryckt smeka gudinnans postament i salig skälkning.

8

Vår själ förnöts av drömmar, ständigt gnider vi dröm mot dröm av brist på verklighet, och varje ny förkonstling blir en stege mot nästa drömbesatta lufttomhet. Och allt som ligger fjärran blir vårt hem, ja, bortom alla gränser finns vårt stöd åt Doris dal förtror jag all min nöd och att i ständig längtan vistas där blir hälsan själv, blir levnadskonsten här.

Vi ägnar sällan någon tanke åt vårt stora stolta underverk till båt, och bara vid begravningstalen slår det oss med ens att denna värld är vår, och många svarta tankar flaxa då omkring i valven i det slutna rum som fyllt av ekon från sitt eget liv drar framåt i en rymd ofattligt stum. Då skyndar vi till miman för att få dess tröst att se men inte till att nå.

Då myllra tusenden i ändlös flock i alla gånger in mot mimahallen. Då minns vi kanske plötsligt i en blink att skeppets längd är sexton tusen fot, dess bredd tre tusen och att människomängden som myllrar i dess valv är åtta tusen själar, att allt blev byggt för stor emigration, att detta skepp är bara ett av tusen som alla lika stora, lika byggda gå trygga i trafik till Mars och Venus, att bara vi har slungats ur vår kurs tills vi en dag av förste astroloben fick veta att vi inte längre låg i det interna fältet, men att allt som kunde göras skulle göras för att livet i externa fältet blev en pionjärfärd och en trevare, den längsta hittills ut mot nästa fält.

När sedan det gick upp för Ledningen att ingen återvändo mera fanns och att externa fältets lagar var av annat slag än de som klart bestämmer interna rymdens trygga färdrutin kom först paniken, sedan apatien som mellan stormar av förtvivlan lade sin kalla stiltjevärld av känslodöd, tills miman som en tröstare i nöden och fylld av prover ifrån andra världars liv till allas tröst slog upp visionens skrin.

9

Det finns hos miman vissa drag som kommit med i den och verkar där i banor av en sådan art att människans tanke aldrig vandrat dem. Som till exempel tredje vebens gång i fokusverken, och nionde protatorns rörelsebesked i flimmerskedet innan väljarcellen tar hand om allt, fördelar, sammanför. Uppfinnaren var själv fullständigt slagen den dag han fann att hälften av den mima han funnit upp låg bortom analysen. Att hälften funnits upp av miman själv. Nåja, han ändrade som alla vet sin titel. Han var blygsam nog att inse att när miman väl tog form blev hon den överlägsne och han själv en underordnad storhet, en mimator. Mimatorn dog, men miman lever kvar. Mimatorn dog, men miman fann sin stil, gick vidare i klarhet om sig själv och sina möjligheter, sina gränser: en telegrator utan högmod, flitig, redbar, en tålig sökare omutligt klar, ett sanningsfilter utan egna fläckar. Vem kan då undra på om jag, montören och mimaskötaren i Aniara blir gripnen när jag ser hur män och kvinnor i salig tro vid miman falla neder. Så ber jag själv när de till Mima beder att detta måtte vara sant som sker och att den tröst som denna mima ger är glimtar av den sanna tröstens ljus som söker oss i rymdens öde hus.

10

Den tomma och sterila rymden skrämmer. Glasartad är dess blick som omger oss och stjärnsystemen stå orörligt stilla i skeppets runda fönster av kristall. Då gäller det att vårda drömmens bilder från Doris dalar och att här i havet där inget vatten, inga böljor röras ta vara på all dröm, allt känslösvall. Den minsta suck är som en ljuvlig vind, all gråt ett källsprång, skeppet själv en hind som jagar

ljudlöst fram mot Lyrans stjärnor som allt för fjärran för att våra hjärnor skall kunna fatta avstånd eller tider ej minsta tum åt någon sida glider.

Allt ter sig som om allting stelnat fast och frusit in i evighetens berg likt diamantkorn i en bergkristall som håller ändlösheten innesluten i alla avstånds klart massiva hall. Men alla ord till leda brukade, missbrukade på berg och vattenvidder och landskap där de aldrig hörde hemma är tagna ut i förskott av ett släkte som aldrig annat att de ord de nötte ner en gång i tiden skulle väl behövas just där de passade: just här ombord i detta rymdskepp på dess väg mot Lyran.

Vad finns det kvar åt oss som nu behöver vartenda ord som svarar mot ett gränslöst i omätbara avstånd utlagt Hades.

Vi tvingas söka oss till andra ord som kan förminska allt och krympa allt till tröst. Ett oanständigt ord blir ordet Stjärna, anständigt skötets namn och kvinnas bröst. En oanständig kroppsdel blir vår hjärna som deporterat oss till Hades höst.

11

En man från Ledningen står upp bland folket i akterskeppets stora samlings-salar. Han ber dem ej förtvivla, men att se sitt öde i vetenskapens klara ljus. Han säger att det är inte första gång det händer. För sexti år sen gick en stor goldonder med fjorton tusen själar helt förlorad, fick instrumentkollaps i riktningen Orion och dök med snabbt adderad hastighet mot Jupiter och uppslöks av dess öknar, begrovs i jättstjärnans tunga hölje, dess onda döds Madrass av nedkyllt väte som med ett djup av nära tusen mil med köld och helium bepansrar djävulstjärnan. Det kunde varit lika illa här. Men vi är gynnade. Vi har ej störtat mot någon stjärna eller dess drabanter. I stället har vi här vår färd framför oss, en livstidsresa fram emot ett slut som ändå skulle komma och som kommer.

12

Orkestern spelar fancies och vi dansar ut. Den flicka jag för runt är absolut. Hon är en flicka ifrån Dorisburg, men fast hon dansar här sen flera år i Aniaras danshall säger hon rent ut att hon för sin del inte alls förstår att finna någon skillnad på den yurg som dansas här och den i Dorisburg.

Och när vi dansa yurgen står det klart att allt som heter yurg är underbart när Daisy Doody vrider sig i yurg och jollrar slangen ifrån Dorisburg:

du gammar ner dej och blir jail och dori. Men gör som jag, jag sitter aldrig lori.

Här slumrar ingen chadvick, putar Daisy, jag rörs i gejdern, jag är vlam och gondel, min dejt är gander och min fejd är rondel och vept i taris, gland i deld och yondel.

Och lustigt gungar yurgen, jag förvillas den sorg jag vårdar hotar att förspillas hos detta mänskobarn som fyllt av yurg slår dödens rymd med slang från Dorisburg.

13

På sjätte året Aniara drog med oförminskad fart mot Lyrans bild. Chefsastronomen höll ett föredrag för emigranterna om rymdens djup. I handen höll han upp en vacker skål av glas:

Vi börjar långsamt ana att den rymd vi färdas fram i är av annat slag än vad vi tänkte var gång ordet rymd på Jorden kläddes med vår fantasi. Vi börjar ana att vår vilsegång är ännu djupare än först vi trott att kunskap är en blå naivitet som ur ett tillmätt mått av tankesyn fått den idén att Gåtan har struktur. Vi anar nu att det vi kallar rymd och glasklarhet kring Aniaras skrov är ande, evig ande ogripbar att vi förlorat oss i andens hav.

Vårt rymdskepp Aniara färdas fram i någonting som ingen hjärnskål har och heller ingen hjärnsubstans behöver. Hon färdas fram i någonting som är men ej behöver vandra tankens väg: en ande som är mer än tankens värld. Ja, genom Gud och Död och Gåta går vårt rymdskepp Aniara utan mål och spår. O, kunde vi nå åter till vår bas, nu när vi upptäckt vad vårt rymdskepp är: en liten blåsa i Guds andes glas.

Jag skall berätta vad jag hört om glas och då skall ni förstå. I varje glas som står tillräckligt länge oberört förflyttas glasets blåsa efterhand oändligt sakta mot en annan punkt i glasets kropp och efter tusen år har blåsan gjort en resa i sitt glas.

På samma sätt i en oändlig rymd där svalg av ljusårs djup sin välvning slår kring blåsan Aniara där hon går. Ty fastän farten som hon gör är stor och mycket högre än en snabb planets är hennes hastighet med rymdmått sedd på pricken svarande mot den vi vet att blåsan gör i denna skål av glas.

*

Förskrämd av denna klarhet flyr jag frusen från mimahallen till de röda ljusen till danssalongen, finner Daisy där. Jag tigger hennes räddningsfamn om möte, jag ber om ingång i ett hårigt sköte där dödens kalla klarhet inte är. Där finnes livet kvar i Mimas salar i Daisys sköte lever Doris dalar när i varandra utan köld och fara vi glömmar rymderna kring Aniara.

14

En sekt som kallas Kittlarna har uppstått. De träffas för att kittlas och att kittla. Det är mest kvinnor, men de ledande är män och kallas kittelflikare, ett gammalt ord från förgoldondisk tid. I "Blå arkivet" finnes ordet nämnt. Det hör på något sätt ihop med föda i äldre mening, och med lågor. Mer vet jag inte. Som barn i skolan såg jag visserligen vid något tillfälle naturlig eld. Den tändes, minns jag, i ett stycke trä som visades omkring och utspred rök och även någon värme. När alla hade sett hölls träet ner i vatten. Den lilla pittoreska lågan släcktes. Trä var ett sällsynt ämne. Hade funnits i förgoldondisk tid men sedan minskat alltmer på grund av strålningskatastrofer. Vi var rätt rörda, minns jag, där vi stod i ring och såg det lilla träet lysa. Men det är länge sedan, ack så länge.

15

Jag stänger miman, går en rond och lyssnar till emigranterna, besättningsmännen, och hör en gammal rymdmatros berätta om Nobby, tydligen hans kärlekssaga:

I vanlig mening var hon knappast vacker min lilla Nobby, blek och strålningsskadad. Tre gånger var

hon märkt och mycket nära att fladdra vidare, men rycktes åter med hjälp av gammosal och Tebe-strålar. Och efter något år i trista salar i sjukbarackerna på tundra två tog hon en billighetsgoldonder hem från Mars till Jorden, började som förr med flyktingshjälp och ständig bössinsamling åt hjälpbehövande på Mars och Venus.

Allt marsfolk krävde skydd mot köld på tundran och venusfolket skydd mot träskklimatet. Att hon slet ut sig? Inte tal om annat.

I varje fall så blev jag mycket kär i lilla Nobby och kan aldrig glömma de ynka gånger vi kom åt att drömma på tundra två de gånger jag var där. Den tiden var jag bara volontär i femtonde goldondern: Max, en gammal tramp som gått på Venus förr, men blivit ombyggd för flykt- och hjälptransporterna till tundrebollen.

Det trettiandra kriget var just slut, kontrollplan tre var noga genomförd. Ni känner alla till hur allting blev: ny Dick i toppen, njutningar i källarn för de som röstat noll på Dick. De andra som redan gnuggats möra fick sin rygsäck och fördes bort med fånggoldonder sju till tre års torvupptagning tundra nio, en bland de värsta tundror man kan leta upp på hela slumplaneten. Vi var dit en gång. Men nog om detta yttre. Allt det inre som följde hålkortstiden åt var värre. Det hjärtlöst hårda, det förskruvat ömma fick byta plats på hålkort många gånger.

Med jämna mellanrum blev människans godhet förflyttad till ett hålkortsrum för grymhet. I denna dystra djungel av kontroller må man beundra miman som kan ordna ett nummerkaos som man helst vill glömma. Ty alla spelade minst fyra roller i ett politiskt spökspeles kurragömma.

16

Ur dörrarna som alltid svänger runt på vändkorsvis för mänskoströmmens flod hörs några röster segra över sorlet som blandar allt: förtvivlan, tro och mod.

Och man hör spridda röster sjunga sånger av sådan innebörd som sjöngos de med en mystik som söker eldfasthet ur rymdens tomhet och ur mimans syner:

”Snart är den här min sköna gjutjärnstid då jag kan stå emot när eld och köld förbrukar livet runt omkring min frid. Snart är den här min sköna gjutjärnstid.”

Men sorlet ökar, alla går till miman och ropar högt som vid en klagomur tills mimans tröst ur dolda världar går med sina bilder ur en fjärran vår.

Vi hade salighetens strand i miman fången, i timmar lyste all dess härlighet. Men nu är salighetens värld förgången, förslungad mot en annan ändlöshet. Bland mörka skuggor dränktes denna saga av strömmar som ej miman kan förjaga.

Och vi är åter huttrande och svaga.

17

De falska djupa dykningar du gör i de förmenta djup du satsat på bli alla utan varje värde här ty här finns inte några djup att nå. Här kan vi följa dykningen du gör och se precis hur långt och djupt den för. Den imponerar aldrig i kristall där man kan följa hur manövern blir en vridning mot det skikt där

du dök ner. Nu tror vi inte på din dykning mer.

Den som är rymdmedveten dyker sällan och dyker han ändå i klara källan så är han snart tillbaka och tar av den promenaddräkt vetenskapen gav för smärre utflykter i detta hav.

Hans ärende var blott att få en vy av denna kalla himmels enda sky den långa hårda skyn av vitmetall som övermålad med sin lysfärg står orörligt stelt och stilla fast hon går med hastigheter som kan resa hår på dem som inte vet hur fort vi fara mot Lyran bort med skeppet Aniara.

Jag sändes ut en gång för en kontroll på mimans cellverk och från detta håll sju åtta tusen meter radiellt var Aniara mäktig där hon låg. Ur himlarymdens hav jag gripen såg vår gamla skuta långt från Doris land där hän mot Lyrans bild hon tåligt drog från rymdens Zanzibar med last av tidens tand. Den sortens elfenben är tyngst av allt där märkt med sinnebildens hårda namn från en fientlig oåtkomlig värld den grymt betungar Aniaras färd.

18

Försök till räddning genom tankeflykt och överglidningar från dröm till dröm blev ofta vår metod. Med ena benet dränkt i känslsvall det andra med sitt stöd i känslodöd vi ofta stod. Jag frågade mig själv men glömde svara. Jag drömde mig ett liv men glömde vara. Jag reste allt runt men glömde fara - ty jag satt fånge här i Aniara.

19

Den kvinnliga piloten kommer in i mimarummet. Hon ger stum en vink åt mig att starta miman. Hur suverän hon är, hur oåtkomlig. Hon sårar liksom rosorna kan såra, fast inte som så många sagt med törnet. En ros den sårar alltid med sin ros och sårnaden blir ändå törnesår, men kanske ännu oftare ett sår av bara skönhet, bara skönhetseld.

Den sköna Doris, nu på sjätte året alltmer förvandlad till en fjärran stjärna, en sol som gnistlik bränner i mitt öga och sticker in sin ändlöst långa guldnål i hjärtat genom svindelklara rymder hon brände bredare när hon var nära, men stinger djupare när hon är fjärran.

Jag startar miman, sätter mig och väntar hur anletsdragen om en stund skall lysa i underlig förvandling hos den sköna rymdförarkvinnan som så oåtkomlig sin skönhets minsta skiftning kallt bevarar. Men miman går och miman allt förklarar. Den skönas vita kinder lyser genast och rodnar hett, hon fylls av himmelsruset när miman visar henne allt som finnes av oåtkomlig lust i rymdens världar. Hon ler, hon skrattar hänryckt och förlorad som blev hon plötsligt gripen fast av gudar. Men just när hon syns klar för saligheten förändrar tredje veben mimans fokusvärden och andra världssken störta in i miman. Den skönas ansiktsfärg blir strax en annan.

Jag stänger miman. Den är till för trösten men inte för att människorna ska rysa för världar som syns lika den de lämnat. Problem och plågor som har snärjt oss alla den tid vi rörde oss i Doris dalar är ingenting att visa denna kvinna. Jag smeker henne med att stänga miman emedan mimans sanning är omutlig, en redbar förevisning av allt skapat.

Den sköna reser sig och nickar mot mig ett sobert tack för att jag stängde miman. Hon vänder sig i dörren, ber mig kalla på henne någon gång när miman fångat hon säger inte ordet, men jag anar.

Den varma Doris och den goda Doris, den fjärran Doris nu en ädel stjärna att längta till. Nu är hon stjärnors stjärna. O, kunde jag blott veta var hon glimmar på sjätte året nu så helt förblandad bland rymdens solar att jag aldrig finner den stjärnan mer. Den ädla Dorisstjärnan.

20

Allt det man länge drömde om att fånga: fjärrsynerna av det förflutnas kval och av för längesen förbrukad glädje får vi i miman fram ur gångna böljors dal. I fjärrförflutna vågor vändes bilden och i en gåtfull ekoKurva slungas den labyrintiskt runt i världens rymder, och rymdens alla rykten når oss alla. Jämt strömmar onda rykten genom rymden. Av goda rykten finns det mindre spår, ty godhet tillhör inte handlingslivet, dess ljus är samma ljus i år och alla år.

21

Men tvivlet är en syra som förtär fler drömmar än vad drömmaren kan ge, och endast genom miman kan vi då vår drömbilds varma skönhet återse. Jag konserverar därför det som passar: allt som har tröstens färg och liknar livet. Och var gång ångesten i skeppet tassar och skräck och ängslan pinar våra nerver serverar jag av mimans drömkonserver.

22

Men doktorn som bevakar våra ögon och ser hur livets lust i dem förgår han ryggar till vid lacus lacrimalis där aldrig mera krokodilen går. En sådan tårflod här i Mimas salar är högt betyg åt Doris gröna dalar.

Och ändå är det som om dessa tårar i all sin äkthet ändå vore kalla från djupen komna känslolösa vatten. De falla alltför genomskinligt klara likt rena regn som ingen mull skall möta: vår klarhets gråt i tankens Aniara.

23

Hos förste astroloben fann vi stöd. Han visste allt om fjärran stjärnors glöd. Men plötsligt slocknade förnuftets stjärna i förste astrolobens egen hjärna. Av all förväntan pressad mot sin död bröts hjärnan ner och dog av själanöd.

24

Vanmakten stormar på sitt eget sätt och hädar och förbannar rymd och tider. Men många tycker redan att vi lider ett rättvist straff där vi mot Lyran skrider. Ty vi har själv med rymdens hårda lag oss själv stängt inne i den sarkofag där vi vår levande begravning fira tills allt vårt högmod lägger ner sin spira.

Om tusen eller myriader år skall någon fjärran sol ta fatt en mal som flyger in mot henne som mot lampan en gång i höstens tid i Doris dal. Då slutar vi att rymderna befara, då sover alla tungt i

Aniara och allt förändras snabbt i Mimas sal.

25

Här färdas vi i sarkofagen stilla gör ej som förr planeten något illa och sprider aldrig mera dödens frid. Här kan vi öppet fråga, ärligt svara när vilsefarna skeppet Aniara i rymdens öde rum drar bort från skamlig tid.

26

Den stenstumt döve började att skildra det värsta ljud han hört. Det hördes inte. Jo, just när örats hinnor sprängdes sönder kom som ett sus av sorgsen säv, det sista - när fototurben sprängde Dorisburg. Det hördes inte, slutade den döve. Mitt öra hann ej vara med när själen söndersprängdes, när kroppen sönderslängdes när en kvadratmil stadsmark vrängde sig ut och in då fototurben sprängde den stora stad som hetat Dorisburg.

Så talade den döve som var död. Men då det sagts att stenar skola ropa så talade den döde i en sten. Han ropade ur stenen: kan ni höra. Han ropade ur stenen: hör ni inte. Jag kommer ifrån staden Dorisburg.

Sen började den blinde att berätta om det ohyggligt starka skenet som bländat honom. Han kunde inte skildra det. Han nämnde bara en detalj: han såg med nacken. Hela huvudskålen blev ett öga som bländades utöver sprängningsgränsen lyftes och for bort i blind förträstan på dödens sömn. Men den blev ingen sömn.

Och just i detta liknar han den döve. Och då det sagts att stenar skola ropa så ropar han ur stenar med den döve. Så ropar de ur stenar med varandra. Så ropar de ur stenar med Cassandra.

Till miman rusar jag som om jag kunde det hemska dådet hejda med min nöd. Men miman visar allt, omutligt klar till sista bilden tar den brand och död och vänd till passagerarna jag ropar min smärtas smärta över Doris död:

Det finnes skydd mot nästan allt som är mot eld och skador genom storm och köld ja, räkna upp vad slag som tänkas kan. Men det finns inget skydd mot människan.

När det behövs ser ändå ingen klart. Nej, bara när det gällde att slå ner och arma ut vad hjärtat sammanspart av dröm att leva på i onda kalla år.

Då bländas miman av ett blixtblått sken och jag blir stum för det som övergår den arma Jorden, hitåt skenet slår in i mitt hjärta som ett öppet sår. Och jag den trogna mimans blå liturg i isat blod det onda budet får att Doris dog i fjärran Dorisburg.

27

Min sista tröst hos Daisy nu jag tigger hon är den sista kvinnan som kan tala den vackra dorisburgern, medan jag är siste mannen som förstår vad Daisy lockfågelklart med härlig tunga jollrar på dorisburgerns vackra idiom.

Kom vagga lojd och fancie, lockar Daisy go dorm i vansie och ro gain i dondel min dejt är gander, jag är vlam och gondel och vept i taris, gland i deld och yondel.

Och jag som vet att Dorisburg för alltid av fototurben plånats ut till intet jag låter Daisy vara den hon är.

Vad tjänar det att bryta den förtrollning som Daisy ensam aningslöst behållit så väl att hon, där hon nu sorglöst ligger och vrider sig i kättjan efter dansen ej anar att hon själv sen några timmar är änka efter staden Dorisburg.

Hon ber mig sjunga med, och jag tar upp den gjutjärnsvisa som jag lärde mig om staden Gond som smälte bort i krig.

Men Daisy jollrar aningslös och lycklig och hela hennes varelse är skapad att sjunga dansens lov i yurgens virvel.

Vad vore jag, ett odjur om jag bräckte den levande förtrollning hon har vunnit ur eget bröst, ur glädjekättjigt hjärta.

Hon jollrar som i feber tills hon somnar. Omkring vårt läger Aniara domnar men ej till sömns. Den klara tanken vakar i klarhet om den jord den här försakar. Blott Daisys hjärta klappar utom fara när klarhetsmaran rider Aniara.

28

När Dorisburg smält bort led miman flera dar av svåra störningar från fototurben och tredje veben stred som mot ett moln av tätad fjärran skam. På tredje dagen bad miman om befrielse från synen. På fjärde dagen gav hon mig ett råd om cantorverkens sökande transpoder. Först på den femte dagen blev hon åter lugn, fick in en sändning från en bättre värld och hennes cellverk lyste åter klara. All hennes kraft såg ut att återvända. Men på den sjunde dagen kom ett brus ur mimans cellverk som jag aldrig hört: indifferent tredje vebens tasis slog från och rapporterade sig blind. Och plötsligt kallade mig miman fram till inre barriären och jag gick med bävan fram emot den fruktansvärda.

Och när jag stod där gripen, kall av skräck och fylld av ängslan inför hennes tillstånd begynte plötsligt mimans fonoglob att tala till mig på den dialekt ur högre avancerad tensorlära som hon och jag till vardags brukar mest.

Hon bad mig säga Ledningen att hon sen någon tid var lika samvetsöm som stenarna. Hon hade hört dem ropa på stenars vis i Doris fjärran dal. Hon hade sett granitens vita gråt när sten och malm förgasas till ett dis. Hon hade rörts av dessa stenars kval.

Förmörkad i sitt cellverk av den hårdhet som människan visar i sin onskas tid kom hon som länge väntat var därhän att hon på mimors sätt till slut bröts ner. Indifferent tredje vebens tasis ser tusen ting som inget öga ser. Nu ville hon i tingets namn ha frid. Nu ville hon ej förevisa mer.

29

Men allting var försent. Jag hann ej hejda allt folk som trängde på mot mimasalen. Jag skrek, jag

ropade till dem att vända. Men ingen lydde mig, ty fastän alla helst ville fly i skräck ur mimahallen drogs alla lystet till att se det hända.

Ett blixtblått sken slog fram ur mimans skärmar, ett muller rullade i Mimas salar likt åskans dån en gång i Doris dalar. En stöt av fasa genomför vår skara och mången emigrant blev söndertrampad när Mima dog i rymdens Aniara.

De sista ord hon sände var en hälsning från en som nämnde sig Den söndersprängde. Hon lät Den söndersprängde själv få vittna och stammande och söndersprängt berätta hur svårt det alltid är att söndersprängas, hur tiden rusar till för att förlängas.

På livets anrop rusar tiden till, förlängande sekunden då man sprängs. Hur fasan blåser in, hur skräcken blåser ut. Hur svårt det alltid är att söndersprängas.

30

Nu kom en tid av bittraste elände och länge satt jag grubblande och stum i Mimahallen dit det onda sände sin mörka stråles storm ur fjärran rum.

Förtvivlad sökte jag att reparera vår helga Mimas verk för konst och tröst och att med tensoriden operera miraklets centrum i gudinnans bröst.

Men fonoglobens stämman var förstummad och sensostaten mottog endast bud från en beotisk anda så fördummad att den låg nedom människa och gud.

Nu klämdes jag dessutom svårt av hopen, som trängde på och slungade sitt hån mot mig som ändå trycktes ner i gropen av allt som hänt mitt hjärta fjärranfrån.

Och Chefone, goldonderns hårde herre, kom in och hånade mig varje dag och fast hans skadeglädje lyste tydlig han hotade mig dock med rätt och lag.

Han sökte ofta att mystifiera sin egen roll i vår goldonders värld och att demoniskt själarna diktera till tron att resan var en hadesfärd.

Med detta lyckades han alla dagar, och understödd av rymdens spöklighet gav han ett intryck av en man som jagar sitt folk mot undergång och intighet.

31

Nu påbjöd Chefone förföljelser, och jag och många andra måste gömmas i ett asylrum underst i goldondern tills raseriets skålar hunnit tömmas.

Där sutto tekniker av alla grenar som svarade mot fjärde tensorläran, alltmedan de som ständigt förorenar den rena tanken höljde sig med äran.

Oändligt virrigt sökte man bevisa att vi var skuld till mimans olycksöde att varje ego som befläkat skärmen med egna tankar hindrat bildens flöde och smutsat tröstens flod med egna drömmar och grumlat mimans strålkraft, rymdens strömmar.

Bedyrande vår oskuld sökte vi att utan formler popularisera och på det språk de flesta levde i en

blygsam skymt av klarhet hopsummera.

Men detta språk som skulle allt förklara blev dunkelt för oss själv, ett blindbocksspel av ord som undvek ord och lekte blindhet mitt i den klarhet som var rymdens själ.

Då sökte vi att teckna som till vildar och primitiva stammar av det slag man läser om från den eon som bildar den lägsta tidens skikt i andens dag.

Vi skrevo tecken lika träd och växter vi ritade en mångförgrenad flod för att med stöd av dessa stava texter som de med bilders hjälp i någon mån förstod.

Men som vi själv fann bara främlingstoner i detta språk så långt från formelns land begrep vi föga själv av de lektioner varmed vi ville räcka dem en hand.

Och slutet blev att denna skiljedomstol som skulle fria oss från rymdens dom blev differentierad in absurdum men bron emellan oss var lika tom.

32

Med ett system för logostylisk prövning av Mimas formelcykler fas för fas jag fick på några år en sådan övning att genomskåda allt som var det glas, att jag på tredje året efter dagen då Mima brast i Aniaras hall såg in i transtomierna för lagen som föreskriver uppgång eller fall.

Vid denna upptäckt blev jag nästan galen. En djupt överklig glädjes hemska rus förvandlade min själ till rymd och öga på en och samma gång i alltets hus.

Då fördes jag från fångelset i botten - där kvinnliga piloten också satt - tillbaka till den helga mimans salar. Och ryktet gick. Jag hörde jubelskratt. Och alla talte om den funna skatten, och Mimas återkomst i stjärnenatten.

33

Men på var lösning strax en gåta lurar. Jag jublade för snart i Mimas hall. Nu såg jag nyckeln men som genom murar av rymdklart glas och milddjup bergkristall. Och utan mimans hjälp som förr mig stödde jag vacklade, i anden undernörd, och tankens kraft i häpenhet förblödde. Från Mima skild jag fann en spegelvärld som glimmade och dog vid mima-pallen.

Vid mimans rester som bland bränder fallen i hennes bröst jag såg som i en slocknad härd.

34

Själv har jag inget namn. Jag tillhör Mima och kallas därför endast mimaroben. Den ed jag svurit kallas goldondevan. Det namn jag burit stryks vid huvudprovet och måste sedan vara glömt för evigt.

Med Isagel, den kvinnliga piloten förhåller det sig så att hennes ställning bestämmer hennes namn som är ett täckord.

Det namn hon innerst bär och som hon viskat tätt i mitt öra kan jag inte yppa.

I hennes ögon finns ett oåtkomligt men ändå ljuvligt sken ur det förteguna: den lyskraft gåtfullhet så ofta äger när skönheten hos gåtan överväger.

Hon skriver kurvor, hennes naglar glänsa som matta lampor genom salens skymning. Hon säger: följ med talen denna kurvan här där mörkret från min sorg sin skugga ger.

Så från sitt goptabord hon reser sig och hennes tankars ljus upplysa mig. Och våra blickar mötas, själ mot själ vi tysta står. Jag dyrkar Isagel.

35

Men rymdens hårdhet pressar oss till riter och altartjänster som vi knappast övat sen förgoldondisk tid, nu halvt förgäten. Och Aniaras fyra religioner med präster, krucifix och tempelklockor, vaginakult och ropande yurginnor och kittlarsekten ständigt skrattande stå fram i rymden, trängas med varandra om evighetens oerhörda öknar.

Och jag som i min tjänst som mimarob bär ansvaret för alla illusioner som brustit får ge plats i Mimas krypta och ena alla spel och alla ljud när libidinnorna och de volypta i kultisk könsdans ringar in sin gud.

36

Jag ser på kvinnorna som gjort sig sköna - för många är den saken inte svår. Där rör sig Yaal, en dormifid yurginna vars kärleksmakt just nu på höjden står och där står Libidel från Venus gröna och ständigt högfertila djungelvar. Och tätt intill Chebeba yurgiskt rusad och med ett kandiskt smycke på sitt lår står dormijunen Gena tätt ombrusad av den novisflock som hon förestår.

En tid fann jag ett stöd i en idé: att låta tusen speglar träda till och ge oss allt som speglar kunna ge av återspeglning, skenbart vidgat rum som optiskt vidgar varje tumsbredd ut till skendjup upp till åtta tusen tum. Och när vi inrett tjugo salar så med speglar tagna ifrån åttio blev resultatet så pass lysande att jag i fyra år med spegelglas förvillade de själiskt frysande.

För att få blicken bortvänd från vår färd och till multipla speglars glada värld omvände jag så många till det rus som speglar kunna ge i spegelhus att till och med jag själv fick tid för yurg med Daisy Doody ifrån Dorisburg. Men även med Chebeba och med Yaal jag svängde spegelvänt i Mimas sal.

De kommer flock för flock, jag ser dem livas till yurg och kult och jag beundrar dem, där de av yurgen mellan speglar drivas och åttafaldigt speglade beskrivas. Från alla håll när yurgen kretsar runt de ser sig själv som himlens här i dans med åttafaldigt återkastad glans, Chebeba åtta gånger liksom Yaal och Gena i en åttafaldig sal.

Se Libidel med konstförfaren hand som eggas upp en man från Doris land. Och se Chebeba när i yurgisk ring hon virvlar in mot speglars Ingenting där åtta rums chebebor dansar mot och åter visar hennes bröst och fot.

Var sak får lämna allt den kan av sken när spegeldansen tråds på spegelben och skenet öppnar väg i yurgens sal mot spegelklyfta och mot spegeldal.

37

Begär och fromhet trängas till varann, in rullar vagnen dragen av ett spann bestående av kultens män och kvinnor. Den kalla staven lyft av Isagel med kultens lykta höjs när Libidel högtidligt följd av åtta libidinnor går fram till akt och lägger sig tillreds. Och sedan alla värmts av skötets eld och ligga sömnigt matta och tillfreds framträder Isagel med nedfälld stav och rör med lyktan trenne gånger gillt vårt helgons skrin, den sälla Mimas grav. Det hörs ett sus likt flodens vass när Yaal med frid i barmen, avlöst från begär vid helgonskrinet dröjer och besvär med ömma viskningar gudinnans bår. Och vilken frid i hennes anletsdrag när sången heligt hörs om dagars dag, och Isagel och Libidel och Heba vid graven bilda kören med Chebeba.

38

Uti sin sminkloge bakom mimasalen där satt skön Libidel en vinternatt, med lårbandsklocka och en budda-katt: ett spegelsmycke fäst i naveldalen.

I hennes barmgrop gnistrade ett hjärta och hennes bröst som värmdes smyckets sten bar runt mamillerna en gård av svärta beräknad väl för tyrsoslampors sken.

Förväntningarna låg på lur och tryckte, på en gång spinnande sin pantersång och färdiga att sönderriva ryktet och vända det i gunstens undergång.

Än var hon formskön nog att leda spelet i Kultens rum, men dagar skulle komma då bikinillan mera framhöll felet hos kurvan än den eggade de fromma.

Hon hade redan börjat skyla löften som legat blott en tum från det sakrala och ett xinombriskt komplement kring höften drog hjälpligt blicken bort från det fatala.

Men många kännare ibland de fromma i hemlighet sitt tvivel förberedde de trängdes ej som förr för att få komma till hennes sköte när hon Kulten ledde.

Med bävan ordnar Libidel sitt hår. Hon känner navelsmycket som ett sår men hoppas ändå att de stora brösterna i god gemenskap med två vackra låar skall hålla henne kvar ännu ett år på Kultens altarhöjd där redan hösten med grymma tecken om sin ankomst spår.

I solröd sarathasme och plyell den läckra Yaal vid hennes sida står, nog ung att kunna vänta på sitt år: det året då hon själv en vacker kväll vid stjärnfall efterträder Libidel.

39

En upptäckt aldrig förutsedd har gjorts av Isagel, den kvinnliga piloten. En morgon satt hon tyst i Goptarummet där hon var sysselsatt med Jenderkurvor.

Då ropade hon till och bad mig komma till Jenderbordet där hon blixtnabbt fångat i provisoriskt slutet form sin upptäckt. Hon skrek av glädje, tryckte till sitt hjärta den livligt sprattlande ingivelsen som född av henne lyckligt hade avlats i kärlek till De stora talens lag.

Och när jag granskat barnet såg jag tydligt att det var friskt och bar den formelns hälsa som alltid kännetecknar Isagel i hennes trogna tjänst i talens gårdar.

Om denna upptäckt gjorts i Doris dalar och ifall Doris dalar ännu varit en dräglig boplats för en talens konstnär så skulle den med ens ha märkligt vidgat och djupt förvandlat hela gopta-läran.

Men här där vi var ödesbundet lagda på kursen som hyperbelns lag bestämde där kunde hennes upptäckt aldrig bli till något fruktbart, blott ett teorem som Isagel så överlägset format men som var dömt att följa med oss bort allt längre bort mot Lyran och försvinna.

Och där vi satt och talte med varann om varje möjlighet som nu stod öppen om bara ej vi suttit här i rymden som fångar åt det tomrum där vi föll, så blev vi båda sorgsna men behöll den rena tankens lust, den art av glädje som vi tillsammans kunde stilla dela den tid vi ännu hade kvar i varat.

Men någon gång föll Isagel i gråt vid tanken på den gåtfullt stora rymden där allt får plats att bara evigt falla; som nu hon själv med denna lösta gåta hon klart bemästrat, men som föll med henne.

40

Rymdmatrosens berättelse

Förflyttningen till Tundra tre tog nio år. Utrymningsplanen Gond tog tio år. Själv var jag med i åttonde goldondern. Vi alternerade med andra rymdskepp, Benares, Kanton, Gond och några till. På fem år tog vi bortåt tre miljoner förskrämda människor till den nya stjärnan. Än känns minnena som ömma sår: mest minnesbilderna från startområdet med samma vilda scener varje gång då gråt och tandagnisslan muntert blandas med gröna rymdkadetters glada sång. När dagens grupp ur gondska allmänheten till hålkortspass och brickor föres fram att komma bort från Jordens synd och skam, de ryggar ändå till i avskedsstunden men av sin egen mängd de pressas fram allt närmare goldonderns mänskoslussar där några välbefarna Venusbussar med stjärnans glimt i ögat granskar dem, och skämtar hahaha välkomna hem till himmelriket från Jerusalem.

All inre oro bortförklaras väl tills varje hålkort passar till den själ som fastställts genom prov och nu förs in i mikrorullan som med snabbställt spinn noterar var poäng och varje svinn. Så lyfts de ut i rymderna att färdas till tundreklotets rike för att härdas. Men andra går till Venusträskens stränder. På båda hållen vet man vad som händer.

I mörka gruvor inestängs de folkslag som brukas och förbrukas likt föremål till dess de avsorterade drivs bort till Kamrarna vid Ygol.

Ofattbar är denna grymhet. I bilder inte tänkbar att beskriva: med kalla yrkesbödlar dagligen i tjänst vid lås, vid kranar och kontakter. Och glasförsedda tittkanaler inåt Kamrarna vid vilkas ytterväggar dödsbetjäningen med blinkningen fördröjd och oberörd med kalla djävulsögon blickar in och följer de inestängdas kamp mot väggens stenar.

Men fortsatt själ (försent att minnet klandra) till Tundra två där plexbaracken står, där jag med Nobby hade tänkt att vandra i marsnaturens strålningsfria vår. Där växer stolt den svarta köldtulpanen som härdar ut med kallplanets klimat och över tundran gal den hese Hanen sitt vittnesrop om tundrans enkla stat. Patetiskt svulten, vördad av de flesta den fågeln vet om köld och nöd det mesta.

I övrigt finns där blott ett arktiskt vide - om vi ska dröja nu vid växtlighet - japoniskt krypande och hårt som smide och svarta blad av föga ätlighet väl härdade för dessa kylda hagar de smältas blott av Hanen som till krävan har ett system av flera kedjemagar. När han med dessa bladen smörjer kråset då är som hörde man det sista låset för livets möjlighet att överleva.

Ty vad man då kan se är sista krävan den knäpper låslikt, och när Hanen sväljer man ser därpå med gripethet och bävan, men skrattar ofta till i samma veva.

Vid detta land med ytterst enkla former var Nobby ändå fäst med all sin själ. Ty hårda år i nöd ger andra normer än då naturen ordnat allting väl. Bland dessa köldplanetens slutransoner fann hon i videts susning själatoner.

Hon gick på hedarna och sjöng om våren när kölden lindrades och Hanen gol, och över tundrorna kröp videsnåren i hungrig sträckning mot en halvstor sol. Hon sände ofta videblad till Jorden och skrev: se, här är blad ur andens skog, och det är vårvind här på själens hedar. Mitt hjärta fylles, ja, ni anar nog.

Det var den onda tid då Gond i flamman från fototurben vreds till en spiral, en virvelpelare av heta gaser, en stad på vandring genom Doris dal. Mot sådant var den överdrivet svala och klara luften över Tundra två att hjärtligt föredra och Hanens smala och magra skepnad blev en Fågel blå. Att Nobby därvid njöt av Tundrans ande blir fullt förklarligt sett mot mörko lande.

Ty detta var ett mästerverk av flickan att hon fick ut nånting av dessa ting som lätt var räknade. Jag tror det fanns knappt tio arter liv på hela bollen.

Se hennes vandring mellan fångbaracker, och männens hårdhet när i hatisk flock de varglikt svultna lyfte grytans lock och skockades att äta marsianen, den magre och okokligt sege Hanen, som motstod varje knep av tundrans kock.

Men Nobby var en flicka ej som andra. Hon fann det meningslöst att söka klandra de män som ganska snart i tundran gömdes och lika snart av de betryckta glömdes.

Det liv hon levde framstod karikerat direkt i spegeln som det stod och gick och aldrig någonsin av stil polerat än mindre bättrat av den dystra blick som varje fånge skrämnd och chockad gav sin bild i spegeln med dess sanningskrav.

Jag dröjer gärna vid det kära minnet av denna kvinna som tog del i allt som hette lidande och offerväsen men nu benämnes mycket mera kallt. När altaret blev alltför nött och blodat föll det sakrala av, har man förmodat.

Det var den sista vår naturen levde. Den våren dog naturen för en vind som tungt orkanisk blåste mellan bergen och med sin åska fyllde landet Rind.

Ett soldån hördes, blixten bredde ut sig. Än hör jag skrien, skriken: sombra, sombra, från redan bländade och skrämnda själar som rusade mot Gud för att få svalka.

De visste ej att Gud var med i elden från den materia som sprängd och skändad med urtidslågan straffade Xinombra.

Allt större blev det yttres jättemakt. De oerhörda åren bröto in då allt blev översvämning utifrån. Man såg hur själar sökte hålla stånd med hjälp av vad de bar av inre arv men jättefloden tog dem en för en.

Den inre ödesbilden som de bar bröt floden ner och gjorde meningslös och dramat som de en gång själva var blev överflyglat av en allmän lös men ändå obetvinglig vanmakts flod.

Så bröts de ner till celler i en stat som ställde anspråk på dem som förut, dock utan hänsyn till att den smält ner den själsstruktur den krävde på tribut.

Så visste mänskan när hon dömdes bort till landsförvisningen på Tundra två platt ingenting om arten av sitt brott men desto mer om jättens grymma krav. Och ännu mera om den hårda lott hon gick till mötes i en gruvans gap och i ett genomskinligt jätteslott som för en rationell bevaknings skull roterade vid cesisgruvans rand vid staden Antalex i straffets land.

Guds rike var ju aldrig av den världen och blev det mindre medan åren gick och de som kunde gjorde himmelfärden med kroppen först om än ej själen fick.

Man kunde se hur många tuffa bossar i tid bröt upp från dalarna i Rind. Och vi fick slåss med hänsynslösa gossar och armbågsbufflar vid goldonders grind.

Mot såna gossar borde nog de fromma stått upp och visat tänderna i tid. Men fridsamheten var för stor, av bufflar förvandlades den snart till evig frid. De veka själarna i alla land i flathet dog för dessa råa band.

De blygt försagda och de djupt försynta blev ofta kvar i gammagiftig dal och for på annat sätt till himmelriket. De trädde aldrig in i Mimas sal.

Om sådant kan som rymdmatros jag vittna som svävat nu i bortåt tretti år emellan Jordens boll och tundreflinten. Ett sådant yrke sätter sina spår.

Man får med åren något att berätta som inte bara hänger i det blå. Och hade jag ej Nobbys bild att sätta emot, vad vore livet värt att leva då.

I människokärlek har hon sytt och tvättat åt Tundrans fånge och försakat sig. Jag skulle aldrig annars ha berättat om samariten Nobia för dig.

41

Barnet

Chebeba satt i sina bästa år med gränslös lycka vid en liten bår. På båren låg den lilla rosenknopp hon hade skyddat från att växa opp i Aniaras stad.

In trädde Yaal i sina bästa år. Hon såg det döda barnet på dess bår och sade så med stämman hård och klar: du reser hem. Själva får vi vara kvar i Aniaras stad.

Och även Gena kom. Hon sade så: till dig mitt barn jag vill i vördnad gå och ej förställa mig, men vara hel hos dig som somnat utan brist och fel i Aniaras stad.

Ut smög sig Yaal och in kom Heba då. Hon kunde inget säga, bara stå och se hur barnet nu med lugna drag i rymden sov sig hän mot dagars dag från Aniaras stad.

42

Libidels sång framför spegeln

Så lustigt är mitt liv beläget. Kom hit och se och känn därpå. Och om du ber och ger mig träget kan du det lilla livet nå.

Från din galopp i Lyrans tecken ett minne tar du med dig då. Det bor ett liv bland sidenveckan, det lilla liv du bäst kan nå.

Du ryttare från Lyrans öknar kom till min dörr och klappa på. Jag med din säd mitt liv förökar, det lilla liv du bäst kan nå.

Det stirrar. Stirrar kallt därute. Kom in, jag vill dig värma då. Om vi all köld tillsammans brute o, heta tanke i det blå.

Då skulle Libidel bli aktad och ej som nu av grisar smord. O, se min kropp, hur eftertraktad den redan är i bild och ord.

43

På Mimas tid var vi arena-troll som alla skockade kring Mima valt att själva riskfritt se och höra allt av lidande och kamp i landet Gond, och som var gång när spänningen fått sitt och spår av blodsmak märktes i vår mun bad mimaskötaren att koppla om och byta synfält, välja nästa rond i något annat. Så blev vår meny en väl avdelad kost där aftondöd omväxlande med lyckligt morgongry gav svar på frågor som ur kval och nöd utslungades av någon fjärran by. Utjämningstalet visade sig då som något ganska gott och landet Gond sågs då som landet som sett bättre dar men nu var moget för det ondas rond.

Utnyttjande omutlighetens öga upplevde vi Xinombras sensationer när vi på våra resor i det höga omsatte andras kval till bild och toner. Och fastän Mima för Xinombras öden liksom för Dorisburgs sågs rygga till, vi följde gärna offren in i döden, så fick hyena som hyena vill, att riskfritt vara med om lejonsprånget för att få rysa av sig samvetstvånget.

Hur många slaktningar vi så besåg, hur många fältslag vi var med uti är legio. Vi såg dem hur de låg framstupa fallna, men gick fram där över för att få vara med om nästa våg.

Den trogna miman återgav det hela orubbligt klart och utan bildbeskrivning. Och även om vi stundom sutto stela och kände vämjelse för mången gärning var gärningarna ändå så pass många att minnet blott bevarade de värsta. De nämndes Topparna, och sedan glömdes i vilka avgrunder det andra gömdes.

44

I salen sju är Tankens kartotek. Rätt klen besökt. Men annars finns där ting som tål att tänkas många gånger än. Där står en herre kallad Tankens vän och ger åt var och en som så behagar de första grunderna för tankens lagar. Han visar sorgset på en tankemängd som kunnat rädda oss om den i tid fått vara med i odlandet av anden men som då ande inte var förhanden i glömskans garderob blev undanhängd.

Men då vår tomhet här blev ganska lång kom alltid någon hit och bad få se på en och annan gammal tankegång som kanske kunde ges en ny accent och uppta hjärnan någon kort säsong.

45

Beräknaren som alltid är igång beräknande vårt minimum av hopp är alltid före våra tankars flykt och pulvriserar våra tankars mål på ett så komiskt sätt att tanken själv tvärt halkar kull på det perfekta is. Då skrattar hjärnan till på hjärnans vis likt en i tankehalka blottställd snobb, en tankens vilde nu omringad helt från alla håll av räkneverkens kvot. En axelryckning ärvd från forna dar är allt han kan: ett isigt andens flin av bitter ödslighet, en världsgrimas.

46

Vi lyssnar alla dagar till de ljudmynt som var och en försetts med och som spelas i Fingersångaren på vänstra handen. Vi byter mynt av olika valörer: Och alla spelar vad de har och äger och fast en dyma nästan inget väger den spelar som en syrsa på var hand som bleknar här i tidsfördrivens land. Tack vare Fingersångaren i ringen har vi en sorts förbindelse med tingen. Och goster-slanten spelar än sin rondi och rindel-slanten tonar än sin gondi.

Med handen tätt intill sin vackra kind och Fingersångaren vid örats snibb ses Heba lyssna till ett dyma-mynt. Men rycker plötsligt till och byter dröm i Fingersångaren, och strax en ström av yurgisk lust i hennes öra slår.

Jag sporde, sedan när jag gick min rond, varför hon ryckte till. Hon svarade: Jag hörde rop om hjälp och bön om nåd. Det hörs ett skri ur detta mynt från Gond.

47

En talmängdsfilosof och mystiker av aleftalens skola kommer ofta med ifyllt frågekort till goptaverket, han bugar tyst för Isagel, den klara och tassar sedan ut i Aniara.

Och Isagel som finner frågan rimlig tar in hans formelflock och ställer om den för goptabordets tredje tankeställ.

Och när hon transformerat talgruppskaran och omsorgsfullt gopterat tensorklassen hon för dem vidare till goptavagnen varpå hon spänner rymdbetjänten Robert vår hjärntrusts trogna ök för talmängdslassen.

När talmängdsfilosofen återkommer har Isagel att säga som det är, trots alla Roberts ivriga besvär. kan ingen gopta svara på det där. Ty frågan gällde underverksfrekvensen i Alltet tänkt som talmängdsuniversum. Den synes sammanfalla så med Slumpen att slump och underverk har samma källa, och samma svar för båda synes gälla.

Och talmängds mannen, som vi honom kallar, gör tyst en bugning, sorgsen undergiven och tassar bort i Aniaras hallar.

48

En poetissa uppstod i vår värld och hennes sångers skönhet lyfte oss ut ur oss själva, högt till andens dag. Hon gyllenströk vårt fängelse med eld och sände himlen in i hjärtats hus förvandlande vart ord

från rök till glöd.

Hon hade kommit ifrån landet Rind och myterna som omgav hennes liv var sammantagna själv ett heligt vin.

Själv var hon blind. Från födelsen ett barn av tusen nätter utan skymt av dag men hennes blinda ögon tycktes som den mörka källans djup, all sångs pupill.

Och undret som hon förde med sig hit var människosjälens lek med språkens själ och visionärens lek med ve och väl.

Och vi förstummades av salighet och vi förblindades av härlighet i rymdens bottenlöshet där hon blind i mörkret uppfann Sångerna om Rind.

49

Den blinda

Den långa väg jag här har färdats från Rind till dessa nejder har samma nattens färg som vägen jag gick i Rind. Mörkt som förut. Som alltid. Men mörkret kallnade. Däri låg förändringen. Allt drägligt mörker övergav mig och mot min tinning och mot mitt bröst som hörde våren till det kalla mörkret kom och stannade för alltid. Ett ödsligt sus från asparna i Rind i natten skullrade. Jag begynte frysa. Det var om hösten. Man berättade om lönnars glöd. Och några som jag hörde gå förbi berömde solnedgången i en närbelägen dal. Den skildrades som röd med ljusa ekrar och aftonpurpur. Och mitt emot stod skogen, sades det, och blossade mot natt. Man nämnde också hur skuggan under träden alltmer som frosten kom blev vit som om dess gräs var sommarns hår som hastigt åldrades. Så fick jag det beskrivet hur det var: ett sceneri av nyfrostvitt mot guld som lyste till när sommaren till kölden, indrivaren, betalade sin skuld. Och höstens stora slöseri beskrevs: allt guld som kastades i sommarns grav. Som en zigenares begravning var den stå som visades, berättas det, dess gula och dess röda trasuppbåd och gyllne fanor ifrån Ispahan.

Men jag stod tyst och kall i mörkret där och hörde bara allt som var mig kärt försvinna i en mörk och isig vind och aspens sista skullring talte om att sommarn snart låg död i landet Rind.

Så vände vinden sig och mitt i natten den fruktansvärda svarta hettan kom.

Jag föll i armarna på någon som kom springande. Och denne någon skrämde mig. Vad visste jag i detta heta mörker vem det var, som fångat mig i fallet, höll om mig. Om det var djävul eller människa. Ty dånet ökade, den heta vinden växte till orkan, och den som höll mig ropade allt högre, med röst som ändå verkade långt fjärran: skydda ögonen. Det kommer. Ni blir bländad. Då gjorde jag min röst så gäll jag kunde och skrek tillbaka: jag är blind och därför skyddad, jag har aldrig sett, men alltid bara känt på landet Rind.

Då släppte mannen mig och sprang för livet, jag vet ej var i mörkrets heta dån som plötsligt endast kunde överröstas av fruktansvärda åskor fjärranfrån som rullade emot mig som var blind. Då föll jag kull igen och begynte krypa. Jag kröp i skogarna i landet Rind.

Jag lyckades att nå en stenig håla där träden inte föll, där hettan ej var hård. Där låg jag nästan lycklig mellan stenar och bad till guden Rind om hjälp och själavård. Och någon kom ur dånet in i hålan (o under) och bar mig till en vagn med slutna rum och någon förde mig igenom natten till Rindons fält där flyktingstjänsten stum med sönderropad röst i heshet väste mitt nummer och mitt

namn och bad mig gå med strömmen in emot goldonderslussen.

De år som sedan följde blev mitt öde. På marsianska tundran lärde jag att som ett bud från Rind beveka vakten med klagosång om ödets hårda slag. Jag lärde mig det stora skriets blindskrift i ansikten jag tog på med min hand. Det var som sångerska för Rädda Tundran jag sedan återvände till mitt land.

Där var nu kalt. All växtlighet var skadad. Men hårda viljor genomdrev sin plan att söka rädda marken med ett ämne som vetenskapen funnit: geosan. Hur det gick till kan inte jag förklara och många sade att det var förfelat. "Vad ingen kunde, men vad alla velat" blev planen kallad man och man emellan. Så bröt jag upp från hemmet och från källan för sångerna om landet Rind och sökte en plats som sångerska för Tredje salen. Där är jag nu och sjunger "Ack den dalen" och "Lilla fågeln uti rosenlundar". Men också "Gjutjärnsvisan" den som gonder så ofta sjunger här i vår goldonder.

All strid om himlen är en strid om glädje och alla hjärtans mål är paradiset. Hur illa då om skumma makter leda och samla alla själviska och vreda i denna strid förmörkande dess bana med hat och hämnd och skadeglädjens fana.

Hur svårt för människan att det sanna känna som en naturlig lust att genomföra. Hur svårt att tidigt veta sina vägar. Hur svårt att stå vid altare och mässa anropande en gud om vilkens lagar vi inget annat vet än att han lider av allt som honom inte helt behagar.

Hur svårt att ena tron med livets dagar.

Hur svårt att fatta gudens offerlära. Hur svårt att inte i sin tystnad tänka: har inte nog av offerblod förrunnit och varför har ej bödlarna försvunnit.

Hur svårt att inte i sin tystnad tänka.

Och nådens ordningslag, hur svårt att fatta för den som aldrig talat med de döda och aldrig fått ett svar ifrån de gravar dit inga feer smyga in med stavar, där endast en har lösts från dödens binda och mött sin gud när alla andra blinda och stumma i förruttnelsens elände får ligga kvar till alla tiders ände.

Hur svårt att tro på livet efter detta.

Hur rätt att önska livet efter detta. Det är att visa glädje vid att leva och lust att till dess skönhet återvända, och inte bara dö som strandens slända.

Hur rätt att visa glädje vid att leva. Hur rätt att livet före döden sätta.

Hur svårt att vrida sig i gravens skreva. Hur lätt att tro på livet efter detta.

I jorden sänkta ligga de i led i blinda marken under vårens vind och i en samlad kör de sjunga med i alla blindas sång om landet Rind.

Med sina lemmar härjade till jord besjunga de var dag den blinde gud som känner allt och ej behöver se de skepnader av liv den skänker skrud.

De mjuka delarna ska multna bort de hårda delarna skall återstå men tiden går sin gång och inom kort de hårda delarna till mull förgå.

Och snart är deras sångkör lätt förlöst till trädens kronor och vartenda blad berättar för en vind som

går förbi hur döden glömd i sommarn susar glad.

Glömsk av sig själv den vackra sommarn går så Livets ande, lika ogripbar som vackra somrar som har dragit bort och komma farande på nytt vart år.

*

Vi lyssnar spänt till flickan som är blind. Då säger några där de knutna står: så vackra ord hon samlat till sin hjälp så vackra ord hon fann i landet Rind. Men bara ord det är och bara vind.

50

Högkomikern Sandon

Högkomiker Sandon i rymderna levde och gladde var kvinna och man som av ljusåren känningar hade.

När solen bortvände sitt sken från de utstöttas skara, högkomiker Sandon stod upp mot förlamningens mara.

Om glädjen blev noll ur de stirriga solarnas fjärran, högkomiker Sandon upphävde ett skri kallat Blärran.

Vi tjöt när på scenen han kom med sin trebenta kärra. Vårt tack var ett tjut och han svarade strax med ett blärra.

Men allting besegras till slut av den skrattsugna graven. Högkomiker Sandon försvann i de kosmiska haven.

Förbrukad, försliten av tyngande människoöden högkomikern uppgav sin blärra och avgick med döden.

51

En dam av värld, ett vackert guldblåd på en förfinad gren av Yedis-adeln av utsökt växt och med sitt hår fördelat åt vänstra sida blått, åt högra svart och med en härlig stenkam av sällsynt yabisk eldagat i högfrisirens skönt uppdrivna hårvalk beskriver för en annan dam av Yedis hur hon från Geininghöjden i en bärstol en gång såg ut mot Setokaidis inhav där månen uppsteg som en mönsterlykta av höstlig mättad glöd.

Jag finner dessa båda damer en dag då jag sorterar mimaskärvor och spelar dem i ensamhet och häpnad.

En gång har miman fångat deras drag, den underbara skönheten, den yedisögda.

Och språket som de talade en gång vid Setokaidis inhav.

Att tänka sig att Mima nu är borta. Att tänka sig Den överlägsna död.

Jag fattar inte. Allt blev oförklarligt. Gudinnan död av sorg. Och vi fördömda.

Mimaskärvor

Se henne där som lindad hårt i sista modekläderna går hylsad som kläduppviserska. Ack hon är evigt värdig att vid havet som buktar sig från Teb till Kap Atlantis i afroditisk öververklighet för evigt bli bevarad oanfrätt av tid och salt.

Tro inte det. Den kvinnan är förmultnad sen fyra millioner år och ingen, ej ens den väldiga kulturkrets som födde henne har satt minsta spår.

O, vilken skönhet. Herre Gud, hur kan du? Och vilka vackra och moderna kläder. Heba, ser du det underbara skärpet och skärningen i midjan, vilken vårdnad om kvinnans möjlighet att leva ett dräktens liv i tiden, i säsongen men ändå i konst och skönhet så djupt förtonad, att dess rätta fond är havet vid Kap Atlantis.

Gud, hur kan du. Var är smärtan störst. Hos dig som skördar allt? Hos oss som ser och vet hur allting skördas? Din stora makt - vår vanmakt. Stäng. Vi går till yurg. Såg du. Den dräkten kan man delvis föra över på Tany-linjen, Yihb och Sesi-Yedis och andra skärningar från Dorisburg.

Spjutet

På elfte året fick vi se en syn; den smalaste, den magraste av syner: ett spjut som rörde sig i Universum. Det kom från samma håll som vår goldonder och böjde inte av men höll sin bana. Dess hastighet var större än goldonderns, med följd att spjutet snabbt drog bort ifrån oss.

Men efteråt satt vi i grupper länge och talade uppjagat med varandra, om spjutet, om dess väg och om dess ursprung. Men ingen visste, ingen kunde veta. Någon gissade, men ingen trodde. Det var på något sätt ej till att tro på, var meningslöst som föremål för tro. Det bara flög igenom Universum. Tomhetens spjut gick meningslöst sin bana. Men ändå hade denna syn en makt att ändra hjärnorna hos många: Tre blev galna, en tog livet av sig.

Och ännu en begynte med en sekt, en skrikigt torr, asketiskt tråkig skara, som länge bråkade i Aniara.

Så träffades vi lika fullt av spjutet.

Chefones trädgård

I syfte att vårda kontakten med uppfinnarkåren höll Ledningen middag för den i "Den eviga våren" en vinterträdgård av den typ som goldondrerna vårdar, i folkhumorn kallade "rymdernas flygande gårdar".

Det bästa hos människan har där slagit vakt omkring livet. Små paradiser är de där inget blir trasat och rivet,

där mänskan från glanshård teknik och från rymdernas klara och stirrande natt hos den levande grönskan kan vara.

Där satt nu vår Ledning tillsammans med uppfinnarkåren och frågan var denna: hur skydda Den eviga våren?

Hur ordna det så att alltmera av livet man vårdar, hur skydda vår arvdal av "rymdernas flygande gårdar"?

Först såg de sig alla omkring i den ljuvliga parken. Den omslöt av valv som försvann i den gräsklädda marken.

Så bildtroget var det att vårhimmeln lyste och bäcken ett uträknat kretslopp beskrev inom paradishäcken.

Mot himlen som blicken såg sist på upplyfte sig duvan. En kvinna i nakendom satt vid den isopsblå tuvan.

Med välsedda bröst och i skönhetsförhöjande ställning hon tycktes mig märkvärdigt skön ty det led emot kvällning.

Ja, kvinnan var verkligen fager i ögonabrynen och av denna grund gick jag åtskilligt närmare synen.

Men trots av de drycker jag nyss hade fått mig kring hjärtat har sällan en skönhets syn såsom denna mig smärtat.

Jag gnuggade ögat i tron att jag inte var vaken: ty detta var kvinnan i Berget och fången hos Draken.

Den utslitna visan som ingen stod ut med att sjunga var verklighet här i de hav där goldondrarna gunga.

Man avfärdar sagan och ser bara kvinnan som naken. Vem avfärdar samtidigt Berget, vem avskedar Draken?

Men bjuden till Ledningen ville jag ändå förhöra mig om huru drakarna styra och ställa och göra.

Jag sade: hur är det, min sköna, så ljuvlig så naken: är parken ni vistas i möjligen tillhörig Draken.

Hon svarade: jag är av folket i elden som ropade Sombra och du är av folket som brände allt i liv i Xinombra.

Jag hatar ditt folk lika djupt som jag älskligen vårdar vart träd, varje planta i "rymdernas flygande gårdar".

Då mörknade chefontes rum som jag häpen besökte och svartnande skam mina rikliga sorger förökte.

Jag ryggade till för den blick som slavinnan mig sände och utan betydelse syntes mig annat som hände.

Jag bugade tyst mot den nakna och gick bortåt gången där alla slags fåglar mot himlen upplyftade sången.

Och då knappast chefonte sig om min närvaro vårdar jag smög mig tillbaka från "rymdernas flygande gårdar".

Men länge jag tänkte på kvinnan så ljuvlig och naken. Och länge därefter jag kände mig själv såsom Draken.

55

På planetariedäcken övervälda av genomskinligt klara plexi-tak töms hissarna med dem som vill spatsera på stardäck av och an i sakta mak, och se en novas brand vars sken oss når ur slingorna av Berenikes hår.

Och astronomen - ödmjuk i sin gärning - beskriver hur en världsrymd spelar tärning i fjärran solsystem med heta novor som trötta på att evigt offra gåvor åt fotofagen plötsligt bryta samman och i ofattbar vrede slunga flamman av en förbrukad kärleks sista lågor i fotofagens otacksamma vågor.

En stryktäck rymdsnobb lyssnar med förakt, och i en typisk sengoldondisk ton vari man genast märker gonda-bon han formar en i leda utvald fras som till en hånfull viskning sänker sig till jämnhöjd med hans trötta rymdgrimas.

Och astronomen isas ner därav och slutar med en ursäkt kvällens visning av sevärdheterna i rymdens hav.

56

Jag mötte chefone en dag i gången som leder in till tredje gopta-salen. Han frågade föraktfullt: hur hörs sången av gök och trast i år från Dorisdalen. Är miman kanske återställd från svedan. Jag såg ni letade febrilt och länge inunder bröstet efter hjärtekvallen. Ni kanske fann det lilla stället sedan.

Jag stammar fram en skrämmd goldonderhälsning och rapporterar att hon dog av sorg. Trots all sin klarsyn såg hon ingen frälsning för dem som burats in i onskans borg.

Då skrattar chefone som såg han syner av lustigaste slag i Mimas salar, och jag vill falla ned av stum förtvivlan vid tanken på mitt hem i Doris dalar.

Men chefone som tråkats ut av tårar går vidare och jag står stel och kall och tänker på den stund då tusen vårar mot evig vinter gick i Mimas hall.

Skall någonsin förlossningen bli vunnen i Aniara efter detta dåd. Jag letar i var vrå men finner intet. Jag provar rastlöst önskningar och råd.

57

En dag sjönk skön Libidel samman för drogen hon lagt på sin tunga. Vi sjöng invid graven där flamman tog tag om den ej längre unga.

Vårt rysande samvete knöt sig i cyniska rymder förfrostat. De rostfria gravvalven slöt sig i rymder där kärleken rostat.

58

En religion som tävlar starkt med Kulten har vuxit fram av mörkrets tryck och plåga. De dyrkar Ljuset som idé och flamma och deras kultgudinna är en låga.

Till tjänsten valdes flickan ifrån Rind. Och kören brusar som en stormig vind när denna sångerska vars syn är död på altaret står upp som ljusets glöd.

Hon mässar sångerna om Ljusets gud och hon berättar hur i Rind hon låg och såg i ljuset, såg det med sin hud.

Visionen brände henne. Detta är att i sin hud bli bländad av en gud.

Extasen griper henne. Ingen hör klart vad hon säger, men en väldig kör av röster lyfter henne på sin våg. Och ställd bland tusen ljus och helgonblind i eldfast mantel gjord av kiselgur nu flickan trängs mot fotofagens mur och ber med skri om ljus åt landet Rind.

Jag sökte mig ej sällan till den sal där denna sekt höll till, och greps därav som många andra här i mörkrets hav.

59

I Minneshallen hålls det ångermässor och de som sjunkit djupast i sin ånger ha samlats där med askbeströdda hjässor, torterande sig själv med ångersånger:

”Stån upp till svars. Den tunga vredens murar sig sluter om det öde vi beredde. Vårt straff är spegelbilden av de burar som en gång utifrån vi själv beledde.

När ingen bortförklaring mer förvanskar är enbart spegelbilden nog som Hades och spegeln bränner, akta dina handskar. Den speglar vad som gjordes, vad som sades.”

Dygn efter dygn från ångerns grå fakirer jag hör den fruktansvärda sången ljuda och vämjes svårt. Vem kan väl överbjuda den självförtrampelse de här bedriver.

För mig är frågan mer hur man skall finna en bot som väcker mimans Brustna ande och återbildar den celesta hinna som sprängts av vågorna från mörko lande.

60

Här bland goldonderns många överspända man lyssnar gärna till den lugna tonen när Aniaras astronom berättar om förgoldondisk tid och glacionen.

Han nämner om hur meningslöst det verkar att tala om ett kosmiskt straffdoms-ur då ju den kosmiska rytmiken visar en annan gångart än en tidskultur.

De släktled som i så fall skulle straffas ha hunnit vila tusen år i sanden då rymden faller köldklimatets gissel till ett försenat slag med istidshanden.

Och han förklarar lugnt med lugna bilder förloppet av den sista glacionen då tjugotredje seklets förgondilder i isklimaten halkade från tronen.

Man höll just på med tusenåra riket vars gryning dock av krigens mörker släcktes och skulle åter börja gräva diket då mänsklighetens planer sönderbräcktes.

Köldnebulosan Golmos mötte solen och solen började en genomgång av Golmos natt vars skuggspel svårt betryckte vår värld med istidsvindars hårda sång.

Kalotten bredde ut sig över jorden cirkumpolärt. Allt större länders ytor av kilometertjocka isar täcktes.

Det dalade ej bara arktisk snö – ett djupt förstelnat kretslopps hexagoner – men också kosmisk snö ur nebulosan som sammanförde vintrar till eoner.

En issköld lade sig på Europa som dolt inunder isens jättekaka blev bäddat ner i sexton tusen vintrar som varje spår av solsken fick försaka och folken i Europas alla länder drog söder ut sin tekniska fullkomning och höllo stånd en tid men sjönko sedan nedkylda in i barbariets domning.

Tolv tusen år var människorna vildar som med fragment och rester ur tekniken avvaktade den sol som återbildar naturens skogar och kulturens riken.

I släktled efter släktled drog de hjulen och trådarna vid enkla faktorier där de fick skolas om för hårda öden och vänjas vid en istids scenerier.

Köldnebulosan drog nu bort från solen men mänskan i den förgoldonska tiden såg den i femton sekler som ett sorgflor och en titanisk duk av kolsvart siden som varje kväll steg fram på nattens himmel mörkt med sitt änkdok döljande galaxen.

Den svarta duken drog dock längre bort och då den mätt med himlamått var liten kom den allt efter som den fjärmades att minska bilden av sig själv som sorgflor. Och föga mer än elva tusen år från seklerna då solen lämnat Golmos bakom sig och gått vidare i klarhet var denna kolfläck nästan helt försvunnen ifrån en nytänd himlatavlas fond. Och då var isen smält och nya släktled upplevde nya vårars gunst i Gond.

61

Med stora svårigheter uppfann jag en skärm bestående av två slags strålar. Jag lärde mig att skenbart fästa skärmen i rymden några mil ifrån goldondern. Mot denna strålskärm skickade jag så ett tredje slag av stråle som blev bildvåg. På så sätt kunde jag i rymden ordna med bilder, skenbart bildande en vägg, en art av bildtapet i tomma intet. Jag lät befolka bilderna med skog och månskenssjöar, eller berg och städer. Ibland lät jag en stor och väldig här av människor tåga fram med segerfanor. allt för att få en illusion av vägg som stängde av en outhärdlig rymd.

Snart lät jag lägga ut ännu en vägg i rymden, nu på andra sidan och mellan dessa tvenne rika väggar av illusion drog nu goldondern fram avskärmad från de oerhörda svalgen som nu ej längre kunde oss bestirra så som den gjort i nio långa år med lansars sting och nålars vassa ljus.

Men även fantasiens gobeläng behöver något stöd av mänskors vilja: ett litet bidrag inifrån av dröm från dessa som blott krävt, men aldrig gett oss annat än sin tomhet lik en håla att ständigt fylla ut och bildbemåla.

Nu vänder denna tomhet sig mot mig. Jag tränges in i skeppets sämsta vrår och hotas till mitt liv om jag ej strax förklarar varför tomheten är kvar.

Jag säger som det är och som det var: sin egen tomhet ingen dölja kan. Likt trille lille som på hyllan låg slogs mimans själ i kras mot tidens våg och trille lille ingen laga kan, och ännu mindre kan jag laga er. Er tomhet är förfärande, minsann.

Jag gör mitt bästa med ett trolleri, i grund och botten knappast värdigt anden, men intet ur er själ ni fyller i. Så rann den fina bilden ut i sanden.

62

Rutinens hjul försöks. Jag föreläser för rymskadetterna i gopta-lära. I utsiktsfönstret solar på oss se med skenbart lugn i blicken fast vi vet hur de med åsklikt dån på röntgenbål sig vältra runt i evighetens hål. Och medan jag i tanken hör dem dåna som fruktansvärda trummor i det krig som ljuset evigt för mot mörkrets välde, jag hör min egen röst helt ynkelig besvara goptafrågor som jag ställde:

”Först med den nya tidens omvärdering och nya vidgningar av tensorläran blev vägen klart beredd för möjligheten att finna den fördelta symmetri som enligt formeln gopta genom qwi klart hyfsades och blev till verkligt gagn vid varje längre färd med himlens vagn.”

Så reser sig kadetterna och går i mönstergill kolonn till nästa sal där näste lärare, den samlat trygge Twelander talar om goldonderbygge.

63

En kvinna ifrån Gond som nu är änka sågs ofta med sin man i utsiktsrummet. De satt där flera år med sina knyten tillreds som om de väntade på landning. Och fastän många såg med ironi – alltmera rymdlik kall – på detta par, behöll de två sin rörande förväntan och sågo lugnat hän mot Lyrans land.

I deras fromma hjärnor rörde sig en doft av timjan från en äng de känt och brödet som hon bakat i den ugn de tvingats lämna i det landet Gond.

Hur många tusen gånger som de läst i Himmelsprospekt, tätt tryckta till varann, vet ingen dödlig här i rymdens år som kallt förflyta utan andra spår än att de båda grånade till slut och hon blev ensam, satt där ensam kvar i tysta tankar över flydda dar då mannen ännu levde som förut i landet Gond tills Sista paret ut förkunnades av tjutande siren och flykten begynte över stock och sten.

På Goldons startfält tryckta till varann tog de ett tungt farväl av Doris dal, och lade sedan med en avskedsbön sitt emigrantproblem i ödets hand.

Jag observerade i flera år hur änkan satt där ensam, tyst och böjd, allt medan vi som ifrån denna höjd med sinnrik ledning skötte Ödets hand alltmer förtvivlade om Löftets land.

64

Hör oss som från Xinombra förföljer er med minnen. Vi efterkloka döda förföljer er med syner.

Tyst dalade i flera år som snö Xinombras askstod.

Var gång ni vaknar upp vi störtar fram med brända annar, lyfter fram er skam.

Xinombras pelare av aska drog fram genom Rind. Den nådde kusten på den femte dagen och Kap Atlantis på den sjunde dagen. Det fanns för flyktingarna inget hopp ej ens i öppna havet där maneten syntes dö och oktopoderna flöt upp från djupen.

Xinombras askstod låg som vattenblomning av död på haven.

Demonerna flöt runt med vattenänglarna och alla var de döda.

Religionerna drogs in i tankegångarna i golfströmmar av död.

Vishetens sten gömd i geniets slaktmask sköts in i hjärtat på Xinombras stad som dog för tredje gången. O, detta smycke.

65

Vi lade ut en drömriddå. Och mellan oss och minnet av Xinombra kom en härlig glömska fylld av eget liv.

Och omförstorade, förändrade flög våra sinnen omformade till äventyr hos dimensionerna.

En outhärdlig smärtpunkt löste sig. Vi kände tydligt punkten hur den brast och svällde ut mot namnlös sällhet där Aniara inte fanns där chefone var död, hur visste ingen och ingen frågade därom. En lättnad lyfte alla lika lätt och även Isagel var med.

Libidel och libidinnorna med dormifiderna gled in förvandlade av drogen som av gryningsdagg i lundar utan brist.

66

Allt djupare har varje plågad funnit det paradiset jag härmed tvingats nämna. Men var gång som vårt opium förbrunnit och paradiset syner snabbt försvunnit instörta skriande xinombrorna som evigt svurit att Xinombra hämna.

67

Jag väckes av ett skrik. Det är Chebeba. Hon ser på mig med falnande pupiller som mist sin glans och sakta slocknar ner. Hon ropar: Gud, jag vill ej leva här där tröst och lycka inte finnes mer. Hur hemskt, hur tydligt minns jag ej Xinombra.

Från alla håll kom torkan vars höjdpunkt sakligt förberedd i torra formler blev fototurben som till ugnens heta luft förvandlade all vind.

Det var i höstens tid. Man hörde flyktingar berätta om svala sjöar där man i det sista försökte sänka sig.

Nu är det slut. Och ingen finns att skylla på. Ansvarsmännen? Döda. Tillskyndarna ha flytt i tid.

Maktmedlen som bevarade det hela med eldfast hand blev aska och glasyr.

Allt som kunde brinna blev aska. Och stenarna glaserades intill ett djup av fyra tum. I vissa trakter gick det djupare: en smältfot eller mera av granitens yta kokade. Men det slapp folk att se. De hade virvlat före, runt och runt som lyftad aska.

Vad hände ini husen. Så gott som ingenting. Allt gick för hastigt för att riktigt hända. Tänk er en klocka på ett nattdukshord som ställd att mäta tiden i sekunder blir överrumplad av sin egen smältning och kokar upp och virvlar bort som gas allt på en milliondel av sekunden. Och hon som sov i sängen aningslös, och som sekunden innan vaknade och frös. Nej, skona oss jag hör er ropa nu. Ur ångerns skärseld stiger rop om sombra likt folket som skrek sombra i Xinombra.

68

Vi kände en dragning ur kursen och började hoppas att slutet var nära på väg i det vida.

Hos åldringar livades krutet när hon kändes vackla i banan. Hos alla som tröttnat att lida och längtade bort till nirvana ljöd ropet: hon vacklar, den sköna hon vacklade till på sin bana.

Det hemliga hoppet blev tydligt och ingen den andre beledde när läror och världsreligioner i salarna sammanträdde med fanor och kors och emblemer och bönremсор, lotustecken. Hon vacklade hårt i sin bana och hoppet förrycktes av skräcken men reste ånyo sin fana.

69

Vi mötte något liknande en dimma som tätnade alltmer för varje dag tills den på femte dagen begynte glöda emot goldonderns förskepp. Slag i slag kom sedan skeenden av sällsam art. En regnbågsskimrande men molnlik slöja kring skeppet virade sig underbart. Den gav ett färgspel kring oss utan like ett stort och makalöst fyrverkeri upplyste bländstarkt Aniaras rike.

Men festligheten varade ej länge: ett motstånd mötte oss av okänt slag och en orkan av glödande partiklar blev upphov till en dödsskräck och en fasa som genast grep oss alla överlag.

På undergång och död vi alla trodde. De många tusen människor som bebodde de fyra tusen rummen i goldondern uppfyllde gångarna i full panik. I samlingssalarna nedtrampades väl hundratalet människor ifrån Gond och flera tusen skadades på annat sätt. Tyngdkraftsruddningen som grep omkring sig, sände kaosvågor igenom själarna när tusen vibrationer som vid stötar mot hårda berg vart hjärta genomskälvde med sådan skräck att ingenting på resan var likt den hemska ångest som snart fyllde med skrik av skräck de salar och de gångar där trängseln själv blev dödande: en mänskokvarn av människors rädsla driven i vanvettsvirvlar malande sig själv. Likt en spiralborr drillad av titaner goldondern borrhade ett kosmiskt sandmoln som glödde, bländade, förintades mot förskeppskroppens chockade metaller. Och som en snurra ställd i eld och upplyst som av en nära sol vårt skepp sig vred i åsklikt buller från materien allt längre in i denna.

Och sedan lika plötsligt som det börjat var allting över och goldondern föll längs med den loxodrom hon med sitt fall behöll.

Vad kunde det ha varit? Frågan kom. Trots alla våra döda kom den först. Den var på något sätt av större vikt för skräckens fantasivärld där den gick sin vanda bana hän mot Lyrans bild. Och mitt

bland döda och förtrampade fick Ledningen förklara vad den trodde och vad den ansåg vara sannolikt: ett moln av kosmisk finsand eller is av något ämne, kosmisk pulverförling uråldrigt drivande: en form av evig snö sen årmiljarder drivande omkring och sökande sitt berg att vila på, att vila på i frid.

Och folket nöjde sig med detta svar och böjde sig och lyfte upp de döda vars själar nu i fridens boning var avsvalnade likt snö som nått sin vila på andens berg.

*

Men mycket blev förändrat i det liv vi förde i den värld som blivit vår. Och spegelsalen som i fyra år förlängt vår illusion låg sammanstörtad och många hundratusen skärvor täckte i höga drivor golven där det dansats. Och mellan vassa skärvor sönderskuren låg mången skönhet stannad i den yrg som Molnet hade dansat med vårt skepp. Med smycken högt på sina låår låg Heba och Daisy ännu vacker liksom Yaal låg död invid den sårade Chebeba.

Allt detta hände på det tolfte året av resan, räknat ifrån Doris dal.

70

I vanlig vardag drev vi åter ut och låg som förr i rymden Ghazilnut så kallar man den lob av vår galax som närmar sig till mänsklig stjärnsyntax. Men det betyder ej att Ghazilnut är överkomlig eller mynnar ut inom en ram där människans liv förslår, nej Ghazilnut betyder som vi står en mindre lob om fyra galaktaver. En galaktav är femton ljusårs vidd. I astronavin plär man räkna med att hela Vintergatan har en rymd av åttahundra tusen galaktaver. Nej, låt oss slippa plågan att förklara med mått de svalg som slukat Aniara.

71

Rymdmatrosen:

Var gång jag granskar mina minnen väl jag tror mig kunna spåra Nobia till Tlalocitli, en liten sjukstad i Doraimas högländ. Det är en stad som ingen ser med sjukhusen förlagda djupt i berget. En gammal övergiven gruva uppläts en gång för byggandet av denna stad som - efter väl behövlig stöttning och ändring av bergets innandömen - förlades på ett djup av femtonhundra fot från dalnivån.

Jag reser nu allt oftare i tanken till denna trakt, där Samariterna för bössinsamlingsmedel har köpt sig in och byggt sig ner. Det lär ha kostat - jag hörde summan tre miljoner dyma - - i gondiskt mynt femhundratusen gondi - - i rindiskt ljudmynt fem miljoner rindi -

De tiggde till sin stad i elva år och byggde sedan ner till säkert djup en hjälpstation i Doraimas berg.

*

När man har vistats länge bland demoner blir sådan godhet ett exotiskt land där frukten redogör för vad den är och enkelhetens lycka klingar klar som gök i hjärtats dal.

Sång om Karelen

Tiden gick och år förflöto i den kalla hårda rymden. Livet blev allt mera tidlöst för de flesta där de sutto spanande i vida fönster, väntande att någon stjärna skulle växa från de andra, närma sig och komma nära.

Barnen växte upp och lekte på de inestängdas tundror, på de nötta balsalsgolven alltmer gropiga och skavda. Nya tider nya seder. Yurgen var sen länge bortglömd och den dansuppspelta Daisy sov för alltid i sin snäcka i det valv där blott allenast dansens mästare sova.

Men jag själv satt tyst och tänkte på det härliga Karelen, där jag en gång hade levat, där jag dröjt en livstid över vistats mer än tretti vintrar och i tjugonio somrar innan jag på nytt fick pröva andra länder, andra öden på min tröga själavandring.

Minnet kommer glimtvis åter. Här i rymden finns ej hinder, alla tider stråla samman, och jag minns från skilda riken skärvor från min långa vandring.

Skönast ibland sköna glimtar syns dock skymten av Karelen, som ett vattenglim bland träden, som ett ljusnat sommarvatten i den juniljusa tiden då en kväll knappt hinner skymmas förrän den träflöjtsklara göken ropar åt den ljuva Aino att ta dimmans slöja med sig, stiga upp ur junivattnen gå emot den stigna röken, komma till den glada göken, i det susande Karelen.

Ack hur kunna lyda råden, goda råd från gångna tider vilkas lagar nu är döda och vars ängar tiden brände.

Sitta här i Mimas salar. Minnas att man en gång levde i ett annat liv och lärde visdom av det enkla brödet.

Sitta här. Var är min moder? Sitta här. Var är min flicka? I en bättre värld än denna.

Var det för jag brukte kniven som jag ej min kära vinner.

Högg den djupt i styvfarsbröstat när han självkärt klev ur bastun tog om jäntans bröst med handen ... Var i världen? Jo nog minns jag. Lindan ser jag, skogen hör jag djupt i runornas Karelen.

Sitter här med dessa andra som om sina världar skrävla. Hur de haft det, hur de levat kräsliga på Konungstjärnan.

Men för nitti sekler sedan satt jag tyst en kväll på lindan med min jänta, förrän det hände, förrän Domsherrn bort mig sände ifrån lindornas Karelen.

Skönt att man ibland får glömma. Skönt att bara korta stunder få sitt minne sig serverat.

Skönt att inte jämt bli påmind om sin tröga själavandring.

Bäst att se, men inget säga. Kanske gudavakter sitter här och lyssnar. Man vet intet.

Om jag tiger, om jag lider om jag mig i tystnad ångrar, kanske skall jag då en afton se ett slut på mina minnen, sluta få min själavandring, skrubbas ren och stämplas giltig för den sköna Konungstjärnan, sänka mig liksom en fågel djupt i lindornas Karelen.

73

Libidella

(Hemlig sorgesång)

Nosar min hund i din aftonlund Libidella. Sover min katt i sin lömska blund spinnande Libidell.

Viskar mitt öra sitt eget sus Libidella. Ligger mitt hus i en annans hus lyssnande Libidell.

Lib i della räck mig ditt Istmuskrus. Låt nu stella tända sitt alfajus. I Alfa Centauris gåta vi kunde tillsammans gråta. O nuda då träd nudis på i månlutas skog för två.

Libidella följ mig till Sirius. Låt framsvälla åter ditt Istmuskrus. Den lustiga änkan vankar beständigt i andras tankar. O nuda då träd nudis på i månlutas skog för två.

Libidella oklädd i nudinell höj mot stella månvit din nudibell. I Alfa Centauris strålar vi i våra tårar skålar. O nuda då träd nudis på i månlutas skog för två.

74

I allt för klara rymder blickar skräcken och genomskådar utan tankar allt. Till skänks är rymdens glasigt klara död. Till skänks är tomheten som underlättar det meningslösas genomsiktlighet.

Till skänks har skräcken likt en stjärna blänkt. Min vän, du vet för mycket utan att ha tänkt.

Med klarhet utan gräns har rymdens hav när du i sömnen låg din illusion förkrossat och skräckens eget ljus som sol framblossat.

75

Ett pris på tio millioner gondi - ett ivrigt eftersträvat penningtal - har lovats den som vänder vår goldonder och riktar hennes nos mot Doris dal

men nu har åren gått och priset ändrats att gälla Trösterskan i Mimas sal.

Vem tränger in i mimans hemligheter? Vem ger åt feen åter hennes stav? Så ropar alla här i rymdens hav.

76

Med min kalkyl i knät jag stilla hör på rymdhistorikern som föreläser om pionjärerna i detta hav som nu besegrat dock blev mångas grav. "I forna tider steg man brantare. (Exempel Ikaros.) Ja, det fanns rentav de som fingo för sig att man med lämplig spjärngrund kunde skjutas från en raketrotunda och bli klar från krökningskrafterna och böjningsfälten. När den naiva tanken väl förföll - och många offer kostade den folken (exempel Tanatos) - kom andra perioden, kallad "himlastegens tid", då man i serier av kraftskandenser pulserade sitt fartyg ut ur fälten - i och för sig en ganska bra metod - men slösande och inte utan risker. Den olyckskurva som vi här kan se får själv berätta vad det rört

sig om den tid då rymden var en jungfrudom.

Jämförd med kurvan för vår egen tid och jämförd med vårt nya mätetal syns gamla tidens kurva mindre god. Ja, vi har rätt att kalla den brutal.”

77

Vid skeppets tub vi ryggar när vi ser en kolsvart sol, som namnlöst slocknad är, en svartklädd sol på rymdens kyrkogård på en gång svartnat lik och solgravvård som först med eldstorm lyst vid tidens Kap och slungat flammor ut i mörkrets gap tills den i tidens längd och enligt lagen om entropi sögs ut av fotofagen, som bara lämnade dess slagg och skal som gravvård kvar i mörkrets tomma dal. En av de många tusen mörka vårdar som ingen ser, men i sitt mörker står en ändlös natt på rymdens kyrkogårdar.

Den återkastar inget ljus men träder fram som en förmörkelse av några stjärnor som bara för en månad sedan syntes på samma fläck där mörkersolen nu framträder kantskarp likt en kolsvart slant. Nu tecknar den i kolmörkt majestät sin rundprofil mot nebulosans gassken.

Den är ett mörkt och klotrunt jätteberg djupt i vars tunga grotta lampans ande för länge sedan dog i mörkrets famn och stängd av kolsvart slagg hålls innefrusen i ljusets grav, i glömska utan namn.

78

Vår förste ingenjör en man från övre Gond en lysande expert på yessertuber avgick med döden den femtonde november som var onsdag.

Med hänsyn tagen till hans långa tjänst och stora insats i goldonderlära beviljades hans önskan att bli gravsatt i räddningskanna vilken sedan sköts i riktning Rigel.

En talrik skara följde honom till avskedsrummet där räddningskapseln stod på katafalken och folket sjöng till avsked "Vid är famnen, fjärran hamnen". Så drog de sig tillbaka avskedsrummet stängdes.

Man hörde bara mullret från aggregaten. Dödskapseln slussades mot ljusårsgraven.

79

Vi kom från Jorden, Doris land, klenoden i vårt solsystem, det enda klot där Livet fått ett land av mjölk och honung. Beskriv de landskap som där fanns, de dagar som där grydde. Beskriv den människa som i glans sitt släktes likdräkt sydde tills Gud och Satan hand i hand i ett förstört, förgiftat land kring berg och backar flydde för människan: askans konung.

80

Mitt i den brinnande solen finns en pupill, en kärna som med sin gåtfulla virvel gör den till kärlekens stjärna. Var gång den ser på jorden uppstår en äng och blommor dag efter dag och fröar glad genom lycklig sommar.

Blommorna lyfta ur marken ett levande flaggspel som vagnar. Fjärilar dansa med gula slöjor kring tistelns taggar. Humlorna brumma i gräset där stråskuggan marken rutar. Sval leker sommarvinden i lättrörda vallmoklutar.

Flyktig är lyckan - en stundens slumpvinst i soliga dagar. Långt bortom larv och grymhet lyser i sommarens hagar kärlekens sommarstjärna, midsommartidernas blomma. Vad förtjänte väl mera att vi bleve glada och fromma.

81

Det började mörkna i anden betänkligt det nittonde året jag satt med min penna i handen i goptakalkyler kring spåret av ökande strålning från Lyran som tydde på ett eller annat.

Så satt vi den tjugonde våren och granskade lyrstjärnans flamma, och Isagel läste bland spåren från strålarna beta och gamma.

Och själens ironiska vindar i växling med rysningens kårar med Isagels andning slog följe i vågor av Isagels tårar.

Och alla romantiska sorger vars tårfloder utmanat löjet låg nu bland de nyktra behoven i mörkren så fjärran från nöjet.

Jag tryckte hjältinnan intill mig och njöt av den värmande gråten. Och hon var den levande varma som än höll mig sällskap i båten. Och hän mot den lysande Lyran drog båten med smältsår kring höljet som minne av de meteorer vi mött bland det lysande följet.

Och Isagel bad mig ej sjunga. Det måste jag ändå få göra när jag av min härdande tunga om asbest och kisel vill höra.

En visa ur hållfasthetsläran jag sjöng för den hulkande bruden. Jag sjöng om den avbrutna äran, den oreparerbara guden.

Och Isagel slutade gråta - om gråt nu är värre än annat - Det var på det tjugonde året på färden vårt hjärta förbannat.

82

En händelse av sällsamt slag har hållits fram och firats i rymden denna dag. Vår Ledning bad oss klä oss i våra bästa kläder och fira alltets lag.

Vi gick i hundra trappor. De fyra tusen rummen, tvåhundra tretti salar de tömdes i ett slag.

I stora centrumhallen som rymmer tiotusen (den kallas Ljusårssalen) vi möttes du och jag.

För första gången såg vi hur illa åren farit med alla överlag, när under ljusens kronor vi i det folkhav ställdes som kallas du och jag.

Det var som alla själar från Jorden hade kommit och samlats här i dag. Och sång av änglakörer och tal av goldondörer de följde slag i slag.

Chefsgoldondören talte om stundens stora mening på denna stora dag. Hur väldig är ej rymden, hur mäktig ej dess gåta, hur liten inte jag.

Och kören hördes brusa i ljusårssalens djup och mänskoscaran ryste för ändlöshetens stup.

Och många tusen gräto och några hundra sade: se så är ödets lag:

Goldondern Aniara har varit stadd på resa i tjugo år i dag.

Och många stod där stumma. Men någon sade plötsligt ett ljusår är en grav. De tjugo årens resa är sexton timmars ljusväg på ljusårsgravens hav. Då skrattade vi inte. Då grät vi nästan alla. Ett ljusår är en grav.

Chefsgoldondören skyldrade åt alla med sin stav.

Och uppför hundra trappor vi åter oss begav. Och alla gingo tysta. Ett ljusår är en grav.

83

Förvittringens sång

De yttre atomernas skaror i Nineves stenar bröt upp efterhand för att lämna de mäktiges stad. Förvittringen syns i var sten så som räfflor och grenar. Bort tåga förvittrade lejon och präster i rad.

O ärriga sten, håll dem kvar, låt dem inte försvinna. Se tiden har slickat och slickat på lejonets man, likt mandom som en gång har slickat på Syriens kvinna, likt regnets saliv som förvittrade tornet i Han.

Förvittringens ändlösa laster har tiderna övat, förgängelsens orgie prövats av gravplatsens ros. Det lastbara gräset sin giriga tunga har prövat. Av grottornas lupus förvandlades stenvargens nos.

Som stenar förvittra så mänskorna fräta på lagen. Var hycklare känner förruttnelsens hemliga lukt. Går insiktens blick genom tingen de träder i dagen som torrbrända hålor i lavan från fasornas bukt.

Hör Brustna basuner. Här spelar en multnande zित्रa om sfinxen som tärdes av lepra i öknarnas sand, till tröst för de folk som har sett sina seder förvittra likt stenar som liderligt gnagdes av tidernas tand.

84

Chefsastronomen visar oss en bild av en galax som rör sig fjärmare. Och många sjunker ner på sina knän och börjar bedja: Herre, närmare! De tillhör galaktavens religion. Och när jag ser dem bedja minnes jag hur Syster Nobia en gång beskrev den stora högslätten Doraima där granngalaxen i Andromeda i klara nätter konstrikt uppförstorad - att kunna ses från åtta städers tak - ur milsvid jättespegel synes lysa, liksom en guldfisk för Doraimas folk.

85

Galaxen svänger runt liksom ett hjul av upplyst rök och röken det är stjärnor. Det är solrök. I brist på andra ord vi säger solrök, har du fattat. Jag menar, att språken inte räcker till vad den synen innerymmer.

Det rikaste av alla språk vi känner xinombriskan har tre miljoner ord, men den galax du blickar in i nu har mer än nittio miljarder solar. Har någon hjärna ens behärskat alla orden i Xinombras språk. Ingen enda. Då fattar du. Och fattar inte.

86

Sång från Gond

Nu kommer en rosornas gud, ty rosornas dagar är komna. Och liljans gudinna är här. Hur lyckligt när mänskorna somna.

Se, märkliga feer gå fram, i kistorna färgerna blandas. Nu önskar violguden färg. Violernas dagar skall randas.

Vi sjunker i gudarnas lund, blir mylla, pistiller och strålar. Och på vår förruttnelses grund snart gudarna blommorna målar.

Ju mer vi försvinna och dö ju mindre skall gudarna sörja. Vårt liv smälter bort såsom snö när gudarnas somrar börja.

87

Och tiden gick, förändringarna syntes som skavningar i stoppningar och säten. Försoffat sinne och försutten ande satt vanmaktsbunden nedsatt och försoffad i rymdkomfort som skådat bättre dagar men svunnit enligt alltings trötthetslagar.

Bekvämlighetens trötthetströskel ledan var sedan länge nådd och överskriden och själen sökte åter tröst i svedan och lidandet som genomskälvde tiden. Och modeord och modedanser följde tätt på varandra för att hånfullt glömmas i tidens fadda ström som bara sköljde sin unkna flod mot döden för att tömmas.

Den lata hjärnan blev sin egen börda och hyllans klara andar aldrig lästa sågs vända ryggen åt de lättjedästa som aldrig mer av tankar blevo störda.

Besynnerliga tecken sågs i rymden men då de inte kunde inneslutas i dagsprogrammet blev de genast glömda.

Så kom vi till exempel ganska nära en okänd sol, en halvutslocknad granne till den som härligt sken i Doris dalar och Isagel kom in till mig och sade: Hur ska vi, käre? Bör vi eller icke?

Jag svarade att tiden nog var mogen men rymden var ju dock en öppen fråga. Vi gjorde därför kanske klokt om malen ännu en tid höll undan för den låga som härmed erbjöd sig som vår kremator.

Och Isagel lät allt bero vid detta men hennes ögon lyste som av fosfor i vrede som i denna stund var

helig. Och bakom ryggen av vår slöa skara hon skonade goldondern Aniara.

88

Den klara anden Isagel bröt samman. I hennes ögon kom en sjuk demon. Pupillen vidgades mot själens källa. Hon hörde rop och ekon fjärranfrån.

Hon sade sig ha hört en röst som kallat på henne med ett namn hon aldrig känt och ropet hade ofta återskallat i Mimas salar sedan detta hänt.

Det kom från Mimas grav och så en natt hon lydde rösten och när alla sov hon smög till gravens kakel och där satt ett sändebud från evighetens hov.

Jag låtsas tro, men känner allt för väl hur Isagel, min vän, av allt vi mötte i rymden fått en skärva i sin själ när vi med Leoniden sammanstötte.

Så blir det inte bara rymdens öknar och andens tomhet vi bereser här men också mångt hemlighållet öde som ofta djupt och hårt på modet tär.

Det undslapp henne där hon tankfull satt att hon ej sällan kände sig som Döden som tjänande i Aniaras natt höll räkning över livets snåla öden.

Först tog jag det som skämt, som spleen i öknar där ändå ingen räddning stod att finna. Men då jag såg vartåt hon gled försökte jag hennes själ för andra tankar vinna.

*

Vår andes stöd, den rena tankens drottning för härlighetens rike sig beredde och hjärtat kände mer än rymdens öknar fann instrument att fatta hur det skedde.

Osynlig för vårt öga gled hon undan till trakten för De stora talens lagar där eviga reserver finns att fånga när slumpens nya välde så behagar.

89

När den man älskat nått till dödens dörr står rymden hård och grymmare än förr.

Vi tyngas mer och mer, vi sönderkrossas och aldrig mera skall vår själ förlossas ur detta grepp den onda rymden har.

Och fram ur Bildbevararen jag tar allt det jag sammanspart från Mimas dar, och mimahallen blir en trängselns håla där spillrorna ur Mimas syner måla i efterglansens färg en kavalkad, en solnedgång i Aniaras stad.

90

Hos chefone en tid i onåd fallen jag sökes av hans män och kondemneras på oviss tid till lägsta källarhallen dit annars bara våldsmän deporteras.

Jag tänkte dock: det kommer nog de dagar då chefone, fast han ej gärna vill får frige den som känner goptans lagar. Den dagen får jag åter träda till.

Och nästan som ett svar på mina tankar en häftig skälvning i goldondern for. Det var som hade Isagel mig hälsat från det fördolda rike där hon bor.

Och redan samma natt då vakten stängt kom Isagel in till mig i en dröm av öververkligt ljus som genomlyste mitt hjärta med en utsäglich ström.

Och med den övning jag har fått att läsa i tecknen och att därvid hämta fram vad däri finns av kraft för nya tankar som närma sig till Mimas formelstam jag såg nu fylld av bävan vem hon var min Isagel, och varför hon ännu vid mina frågor troget dröjde kvar för att då så behövdes ge mig svar. Och det stod klart för mig att Isagel min tankes härliga och sköna brud i denna världsrymd bortom livets Gud var mimans innersta, var Mimas själ.

Aniaras sprötförsedda goptavalv av isagelisk oro ständigt stördes, så även chefone. Och mot hans vilja jag på hans ord till frihet återfördes.

På vanligt språk (ett arv från Doris dalar) betydde störningen varom jag talar att tyngdkraftgoldens jämvikt kom i fara. Och löst från bojan för att finna felet jag fördes åter in i Mimas salar.

91

Vi var i avgrunden. Det låter som en saga i panisk skräck i allas ögon skriven. Men enighet därom blev genomdriven. På masspsykosen var det ej att klaga. Ett svårbestämbart fel i tyngdkraftverket gav nedåtkänsla och den illusionen att vi hur än vi gjorde bara föll med riktat fall och nedåt i en rymd nu ej mer sidovälvd och överkypande men helt till brunn förvandlad nedåtstupande.

Här kom min goptalära väl till pass och inte ofta såg man folk så glada som då jag med goptikens femte Tada på några timmar lyfte fasans lass och falltyngd ifrån deras bröst och hjärnor. Det blev en märkesdag bland himlens stjärnor. Var finns du Isagel? Nu kommer äran. Det blev en klar triumf för goptaläran.

92

All den eld som i oss brunnit tog sitt ljus, sin själ ur Mimas våg.

Aldrig mera ha vi återfunnit det vi skockade kring Mima såg.

Mycket svår att vidare bevara blev den tro som tiden gnagde ner, av vår tomhet skattad mer och mer.

Ständigt övande i klagoljuden stod besvärjarna i Mimas sal. Svullna munnar sögo blod ur guden.

Även mänskooffret kom till heders fastän vanan nött dess helighet med sin ström av redan brutna eders stora myckenhet.

Dock kom dessa offer snart ur modet i vår krets som ingen styrka fann i det slappt besvurna offerblodet som i tvivel meningslöst förrann.

Folk som vants vid fototurbisk skala och Xinombras offerdag i Gond funno offren här ironiskt svala tänkta mot Xinombras heta fond.

Även minnet utav Mimas dagar gjorde sitt. De skämdes där de låg i sin böneställning enligt lagar som de lydde blott med härmad håg.

Och för Kultens själiskt frusna präster tycktes offerblodets flöde kallt. Vid den sanningskära mimans rester kände de sin brist på nästan allt.

Så de vägrade med tiden tjäna i den rit som chefone befallt. Vilket slag för denne suveräne hårt förbenade domptörgestalt.

93

Nu blev var offervägrare helt liten ty chefone med all sin grymhet slog, och mellan fyra dödsagneter sliten var upprorsman i namnlös ångest dog.

Från denna dag kom ingen mer till salen där Mima sov, där Kulden slocknat ned där hoppet var så ringa sett mot kvalen att också chefone av ångslan led.

I ljusskrift på sin skärm han erbjöd lagar som skulle lindra våra sista dagar. Han klädde våldsmän om till samariter och tillhöll dem att mildra domens sviter.

Och med en ny och egendomlig hållning sågs chefone helt mild med salvor leka och till och med som genom en förtrollning de sjuka hjälpa och de frusna smeka.

94

Dödsattest

En ondsint hatisk självuppätare en fradgefrossare i jagiskt kval satt här en tid i Mimas sal. Han hade rotat ut ett folk vid Ygol, Nu var han chef för oss från Doris dal.

Sen han förtärt sig väl och lämnat rester som inte kunde äta upp sig själv försvann han, golvet där han suttit gladdes. Han hette Chefone från Xaxacal.

95

Jag var ej längre den som angav tonen i denna klyfta mellan sken och sak. Och ingen kom och bad om illusionen. Man hade genomskådat golv och tak.

Som i en jättekista av kristall såg alla, nästan alla vart de fördes ty allt var fönster nu mot fasans hall där ingen mer av tröstens ord berördes. Blott stjärnor miljoner mil ifrån sågs stirra in i kistan som drog fram i rymderna med Doris stolta stam. Och som en sorgelocka gjord av glas slog alla själars kläpp i skräckextas mot klarhetsväggens klingande rondom.

Vi samlade oss hop i Mimas sal och jag var pressad in bland alla andra och skrällen utströk allt om Doris dal. Jag uppgick helt med dem i nuets kval.

96

Nu kunde Ledningen ej längre dölja att undergångens dagar ryckte nära, men sökte ändå alla fakta hölja i formler ur vår femte tensorlära.

Jag portförvisades ifrån Kalkylen och ifrån rummet där prognoser ställas. Men den som lärt sig läsa i pendylen kan ändå förutse när det skall kvällas.

Jag gick till Mimas grav och låg som fallen försänkt i bön, till vilken gud vet ingen. Jag bad förtvivlad i den kalla hallen om ett mirakel ur de döda tingen.

Och då, fast inget yttre tecken märktes jag hörde tingen tigande förkunna ett djupt mysterium som tyst förstärktes av mimagravens ljus, de snart förbrunna.

97

I början av det tjugofjärde året bröt tanken samman, fantasin dog ut. Förkrossad av det ständigt ofattbara hos en galaktisk stjärnrymd utan slut, föll varje dröm till föga och bekände sin låga rang i rymden Ghazilnut.

Förmörkelsen uppfyllde många själar, med brusten verklighet de gick omkring i salarna och frågade varandra om vägen hem, om fjärran kända ting. De skockades kring lamporna som malar om hösten gör i Doris fjärran dalar.

98

I Mimas salar som besvärjare anropar jag all kölds förhärjare. Jag ber seraferna att stödja mig. Jag ber visionerna att visa sig.

Jag ber att Isagel i denna sal må oskadd uppstå ur sin urnas skal. Stig upp du Isagel ur askans död stig upp o Isagel och giv mig stöd.

99

Jag gick i salarna och det var sent, jag gick och frös en kväll i Mimas salar. Allt mera kallt och fjärran från allt lent röt minnet i min själ om Doris dalar.

Allt mera hårt begrov sig tidens tand i varje vrå som drömmen tänkt bevara och dammet föll som tidens egen sand på bord och golv i rymdens Aniara.

Sitt tjugofjärde år goldondern drog med oförminskad fart mot Lyrans bild, och Doris stjärna var förblandad nu bland tusen andra i en stjärnemängd som skenbart flockad som till sällskap låg men som i verkligheten rörde sig så glest och utspritt i en evig köld att varje sol var tomhetens martyr.

Allt mera tyst och dött låg Aniaras skepp: en stolt goldonder förr, men nu en sarkofag som utan egen kraft i tomma rymder föll längs med den loxodrom hon med sitt fall behöll.

Piloternas kabin var sedan länge tom och de som spanat här i sinnrikhetens rum låg nu sen flera år

där Daisy Doody sov: som yurgens drottning ställd i kretsen av sitt hov.

I salarna var tyst men någonstans i jättehylsans gömmen hördes ljud. Gick man i ljudets riktning några tusen steg kom man till mimans hall där ännu många av rymdens emigranter frusna satt.

De plockade med sina dödsproblem och spelte dödens schack mot ändlösheten, och en av dem som stilla blivit galen steg högre retorisk upp på ordens stegar och talade om människosläktets resor, om Punt och Tyrus, Vinland och Da Gama.

Men retoriken stelnade i munnen. Och siste talarn slutade sitt tal och såg sig frusen kring i Mimas sal där livets resa nu var längre hunnen än någonting som drömts i Tajos dal. Och endast dödens ekon hördes svara, på talet som han höll för alltfler döda, som nu förfrusna och med glasklar blick mot Lyran såg från rymdens Aniara.

100

Det fanns ej längre några ljus att tända. En ensam lykta brann vid Mimas grav dit nu de sista samlats för att vända i hjälplös nöd sin rygg mot dödens hav.

De sista timmarna av människotid mot lågan vände sina ögons fråga. Så satt på jorden mången fånge vid sin sista lampas ljus och såg dess låga och hörde hur plutonen ställde upp där utanför där murens hårda sten snart skulle spegla skottens mynningssken.

Ty rymdens grymhet övergår ej människans. Nej människors hårdhet tävlar mer än väl. Fånglägercellens ödslighet på jorden har tungt sin stenrymd välvt kring människans själ, när kalla stenar stumma hördes svara: här härskar människan. Här är Aniara.

101

Det var vår sista natt i Mimas sal. Jag efter jag brast sönder och försvann men innan jaget slutade att finnas steg själens vilja mera tydligt fram och lyckades till slut att skilja tiden från rummets grepp och söva Doris stam.

102

Jag hade tänkt ett paradiset för dem men sen vi lämnat ett som vi förstörde blev tomma rymdens natt vårt enda hem ett ändlöst svalg där ingen gud oss hörde.

Stjärnhimlens eviga mysterium och den celesta mekanikens under är lag men inte evangelium. Barmhärtigheten gror på livets grunder.

Så föll vi ned på Lagens sanna bud och fann vår tomma död i Mimas salar. Den gud vi alla hoppats på till slut satt kränkt och sårad kvar i Doris dalar.

Jag skruvar lampan ner och bjuder frid. Vårt sorgespel är slut. Jag återgav med sändebudets rätt från tid till tid vårt öde speglat i galaxens hav.

Med oförminskad fart mot Lyrans bild i femton tusen år goldondern drog likt ett museum fyllt av ting och ben och torra växter ifrån Doris skog.

Bisatta i vår stora sarkofag vi fördes vidare i öde hav där rymdens natt oändligt skild från dag en glasklar tystnad välvde kring vår grav.

Vid mimans gravplats stupade i ring till skuldfri mull förvandlade vi låg förlossade från bittra stjärnors sting. Och genom alla drog Nirvanas våg.

Converted and published on <https://SamoLit.com/>